

Nagy képes fehérnemű,
bőrönd, látszó, valamint
fényképzési cikkek
árjegyzékai kívánatra
ingyen és bérmentve.

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED UTÓDA

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körút 10. szám.

Szállítjuk árföl-
emelés nélkül
kényelmes havi
lefizetésre.

Három napon belül sértetlen állapotban az áru kötelezettség nélkül visszaküldhető.
Ezen föltétel az egyetlen biztosíté a az előnyös vásárlásnak úgy ár, mint minőség tekintetében.

XVII. szám.

Szines angol french-ing,

redős mell, kítűnő kézimunka. Ezen minőség 12 különböző, divatos mintázatú, válogatott anyagból készült.
Ára darabonként kor. 6.60
Ugyanazon színű készülő párja 80 fill.

Megfelelő színű, francia szabású, rövid alsónadrág kapható 85, 90, 95, 100 és 105 cm. hasbőségben. (Hasbőség megadandó.)

Rövid alsónadrág ára darabonként 3 korona 50 fillér.

A föltétlen megbízható és különös gondnal alkalmazott szabás garancia arra nézve, hogy a megfelelő nyakbőség alkalmazása mellett az összes többi mértékek is olvételül megfelelnek.

Az ingek házilag mosva és remekül tisztítva szállítatnak s félútonként dobozba csomagoltatnak.

Az ingek 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 és 46 cm. nyakbőségekben kaphatók.

Minden 15 korona rendelési összeg után 1 korona havi részlet.

Utazó- és sporting.

XIX. szám. Legfinomabb angol fehér „oxford” szövetből készült rendkívül elegáns, elsőrendű kézimunka.

Ára darabonként 10 kor.

XX. szám. Kítűnő drapp Rembrandt-szövetből készült, szines csikokkal mintázott elsőrendű kézimunka.

Ára darabonként 6.25 K

XVIII. szám.

Szines, angol, redős, puhamellű zefiring.

Finom angol zefirből készült elsőrendű kézimunka.

XVIII. sz. Ezen minőség 12 különböző mintázatú válogatott zefirből készült.

Ára darabonként 10 korona.

Ugyanazon színű készülő párja 1 korona.

XVIII. sz. Ezen minőség divatos, rövid, kemény mellű is készült, mikoris a csikok keresztbe futnak (u. n. Nord-fajon). Így készült az ingek ára darabonként 10.50 kor.

Megfelelő színű, francia szabású rövid alsónadrág ára darabonként 6 korona.

Fehér, rövid alsónadrág.

Finom Schroll-féle siffonból készült, szabályozható gombos francia övvel ellátott, kítűnő kézimunka.

Ára drbonként 3.50 K

HALÓING.

XXI. szám. Igen jó madapolánból készült, szines szegéllyel ellátott, kítűnő kézimunka.

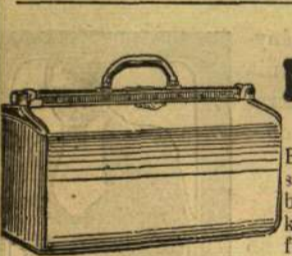
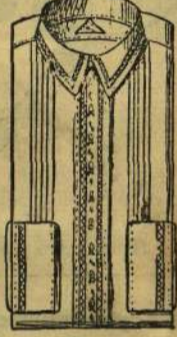
Ára darabonként 10 korona.

XXII. szám. Elsőrendű Schroll-féle madapolánból készült, szines szegéllyel ellátott, finomabb kivitel.

Ára darabonként 8 korona.

XXIII. szám. Legfinomabb Schroll-féle madapolánból készült, valódi francia szines szegéllyel díszített, redőzött mellű, legjobb kivitel.

Ára darabonként 6 korona.

Üsszehuzható kézi bőrönd (Soufflé)

Barna tehénbőr, erős zöld szövetbélés, fényezett keret, bőrrel átvont acélfogantyú, két biztonsági tolozár, válaszfal, belső és külső talpbőr-szijazat.

U. e. kivitel valódi amer. vitorlavászonból is kapható.

Tehénbőrűl	Vitorlavászon		
Kor.	Havi	Kor.	Havi
48 cm. hosszú, 31 cm. magas	68.— 3.50	50.— 3.—	
54 " " " "	75.— 4.—	54.— 3.—	
60 " " " "	82.50 4.—	60.— 3.—	
65 " " " "	88.— 4.50	65.— 3.50	
70 " " " "	95.— 5.—	70.— 4.—	

Üti készlet.

Világosharna, erős, béles nélküli marhabőrökben, kítűnő nikkelezett fülzserelővel, táskával, férfi vagy női berendezéssel.

kor. Havi
29 sz. Urak számára 30.— 2.—
30 sz. Hölgyek részére 36.— 2.—

Női kézi táska.

36. sz. Elegáns trappé-alakú fodított keretű kézi táska 20 cm. nagyságban, tehénbőrűl készült fekete lakkbőrűl, gazdag ezüstverettel, finom selyembéléssel.

Ára 55 korona.
Havi részlet 3 korona.

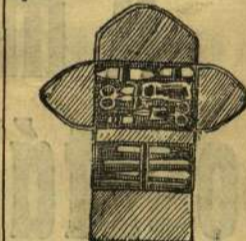
ERSZÉNY-KÉSZLET.

3 drb fényes szafianbőrűl készült szép kivitelű tárcs, és pedig erszény, papírpénz és szivartárcs, valódi ezüstverettel ellátva, szivartárcs három oldalán átvont kerettel készítve.

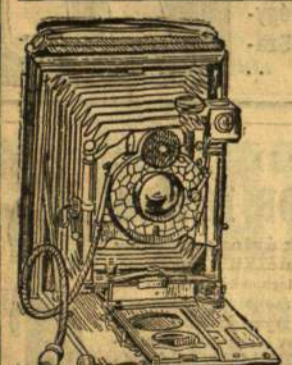

Ára 38 korona.
Havi részlet 2 korona.

Manicure- és pedicure-készlet

49. sz. A legjobb kovácsozott acébből készült, gyönyörű berendezéssel, diszes bőrökben.
Ára 50 korona.
Havi részlet 3 korona

REFORM MINIMUM KAMARA

Ezen kamara megfelel minden igénynek, amelyet egy modern kamara iránt támasztanak és pedig magas és szélességi irányban eltolható objektívvel, forgatható tükrökkel, **kettős kihuzattal** a hátsó lencse önálló használata céljából. Finom kivitel, bőrdalfalak, fémrészek nikkelre, prima bőrűl. Az objektívek F: 5.5 fényerősségi alkalmazhatók.

	9x12 unik. zár	havi részlet	15x18 unik. zár	havi részlet
Finom rapid aplanáttal	180 kor.	6.50	200 kor.	10.—
Rietzschei-féle extra rapid aplanáttal	160	8.—	220	11.—
Rietzschei anasztigmáttal, F/8 F 120 mm.	165	9.—	250	12.50

Egyetemes látszó.

Ezen látszó japán formájú készítmény alkalmas vadászati, sport és színházi előadás, művelőoptikája 8-szoros nagyítással és nagy látókörrel bír. Achomatikus lencsék. Nagy okulárok, fémrészek feketére fényezve.
Ára fekete puha bőrökkel — 22.50 kor.
Havi részlet — 2.— kor.

1783. szám.

Francia női színházi látszó.

Háromszoros nagyítással! Ezen látszó achomatikus lencsével bír és igen elegánsan van kiállítva. Legfinomabb gyöngyházal kirakott test. A fémrészek finoman vannak aranyozva. Nagy gyöngyházal kirakott! Ára finom bőrökkel 48.— kor.
Havi részlet — 2.50 kor.

Eredeti Goerz-binokli.

6 szoros nagyítás.
Ára kemény bőrök és vállszíjjal — 156 kor.
Havi részlet — 8 kor.

Itt levárandó!

MEGRENDELÉSI IV.

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED utóda
ELEK ÉS TÁRSA R.-T.-NÁL
Budapest, IV., Károly-körút 10-ik szám.

Ezennel megrendelem az alábbi árut _____ korona értékben, fizetendő _____ korona havi részletekben Budapestben ELEK ÉS TÁRSA R.-T.-NÁL. Három havi részlet elmulasztása az egész számla összegét azonnali esedékessé teszi. Teljes k fizetésig tulajdonjog fentartva. — Jogomban áll az árut 3 napon belül sértetlen állapotban visszaküldeni.

Fizetendő Budapestben.	Kor.	fillér

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

VASÁRNAPI UJSÁG

29. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 16.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val együtt előfizetésenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meg-határozott viteldij is esatolandó.

1. A város-háza közgyűlési termének beszakadt mennyezete. — 2. A Mollináry-bakák laktanyájának egyik legénységi szobája. — 3. Összedőtt ház a nagykörösi-utczában. — 4. Az állami gyermekmenhely kilakoltatott házépje.

A JULIUS 8-IKI FÖLDRENGÉS PUSZTÍTÁSA KECSKEMÉTEN. — Jelfy Gyula félvételei.

KECSKEMÉTI KATASZTRÓFÁJA.

A természet ime, mintha megirigyelte volna az úgynevezett boulevard-újságok dicsőségét. Állandóan szenzációkban dolgozik. Minduntalan meghazudtolja a maga ősi, hagyományos rendjét és meglepetések, izgalom hullámaival söpri végig a földet. Mintha valami nagy nyugtalanság zavarná, bolygatná az univerzum életét, az energiák és hatások tudományos törvényekül megfogalmazott rendjét. Az a bolygó csillag, amely nekünk a világunk, mintha lelkében, természetében átalakult volna, vagy kezdő folyamatába lépett volna egy átalakulásnak. Mozdulatlan és titokzatos erők lépnek akcióba és egymásra halmoznak eltörlődést, szokatlanságot, zavart, katasztrófát. Oly elemi hatalmak fenyegető arca mered ránk, oly veszedelmek dübörgése reszketteti meg a szívünket, a melyek ellenében az embernek harezos vagy védekező készség nem adatott és kegyetlenségével szemben nincs más oltalmunk, mint a Gondviselésnek és a véletlenségnek kegyelme.

Abban a katasztrófában, a melynek irtózatossá váha a minapiban megrengette Magyarországnak legáldottabb földjét, mind a kettőt láttuk. Kegetlenségét az emberek munkájához, kegyelmét az emberek életéhez. Kecskemét városában házak ezreit ölte meg, hasította meg halálos sebbel a földindulás katasztrófája, de a hatvan-öt ezer lélekbeli, a kit ez összeroppantott falak között és széttört tetők alatt ért a veszedelem, úgy szőlővén egnek se görbült meg haja szála. Vár az omladéka nem fröccsent. A borzalmas szenzációban ez az, a mi gyönyörű csoda, a miről meghatótt és áhitatos lélekkel először kell szólni és a mit mint egy legendát őriz meg majd az iszonyattal telt percek és aggodalommal telt napok minden időkre szóló emlékezete.

De csoda maga az a kép is, a melyet a halálra sebzett város mutatott a veszedelem után. Az első tekintet — szinte az ellenkezője mindannak, a mit a rémes hír fátyalfénye a fölizgatott képzeletben mutat: rom-tengert, ledöntött házakat, a pusztulás káoszát. Ebből is van. Van bedőlő ház, lezuhant szobor, elgörbült torony, az utcákon szürke törmelék, de akkora lenne a szerencse, mint a mekkora a szerencsétlenség, ha csak annyi lenne a baj, mint a mennyi látszik. Am ez a katasztrófa külső képeben inkább rejtette, mint mutatja romboló erejét. Ez az erő megbűjti a falak repedéseiben, a gerendák megroppantságában, az elferdülésekben és behajlásokban. Abban, hogy minden, a mi, míg rá nem vetette magát, erős volt, biztos volt, szilárd volt, ma alig birt terhe önmagának, rokkant, ingatag, minden ellentállásra képtelen. Olyan, mint a szelűtött ember. Mintha egy irtózatossá, fokokban meg nem mérhető gyors lázroham fogta volna a város minden házat és másodpercek alatt kiszírt belőlük minden erőt. Állanak, össze nem dőltek, de nem házak többé. Szétmarcangolt falaik közé, megrokkant földük alá lépni veszedelem.

Kecskemét ma, azt lehet mondani, egy hajléktalan város. Szerencsétlen népét kilakoltattatta részben a pusztulás, részben az ijedelem és aggodalom. Ebben a keserves sorsban testvériesen osztozik polgár és katona, módos és szegény ember, egészséges és beteg. Mert kasszárnya, lakóháza, iskola, hivatal, kórház mind megszűnt hajlék lenni egy időre. *Nomád* lett a pályás gyerek is. Az állami gyermekmenhely szép új palotájából vagy hatvan szegény kisdédet vert ki a közápor. A szerencsétlen kis porontyok, a kiknek soha *szülőháza* nem volt, ime, már a pályában megkezdtek a bolyongást egyik városból a másikba. Három helyre vitték a két-két aprósággal megterhelt dajkák a lenenez-kisdédet: Budapestre, Szegedre, Szabadkára.

Így lett hajléktalan egy minutum alatt épen az a város, a mely talán legserényebben és legtöbbet épített valamennyi vidéki városunk között, és lett a pusztulás tanyája az a darab föld, a mely talán a legbugdóbban, legmunkásabban, leglelkesebben ápoltt része az ország termő testének. Egy ma szinte példátlan fejlődés gyönyörű lendületében érte a katasztrófa ökölesapása Kecskemétet. Érthető, hogy elbódította. De a hol annyi az energia, szorgalom, buzgóság, munkás és vállalkozó készség, mint a nagy magyar város kitűnő népében, ott ez az aléltás nem léso tartós. A falak és a lelkek

újra meg fognak szilárdulni. És nem a szerencsétlenség hulláma nyeli el Kecskemétet, hanem a megújódott, erős, új Kecskemét viruló új életének hullámai fogják elmosni a kiállott nehéz szerencsétlenség minden nyomát és jelét.

STANZÁK.

Megismerélek, — gyermek-lányka voltál, —
A csöndes parton sétáltam veled,
Beszéltem hozzád, te csak néha szóltál,
S rém vetőd ábrándos kék szemed'.
Szép nyári est volt, — jól emlékezem még, —
A víz felett a szellő is elült,
Egy hab se szánta a tó síma keblét,
— És nézésébe lelkünk emelődült.

S szövede köztünk, lassan, észrevétlenül,
Valami édes, gyöngéd érzélem,
— Megmondani nem tudnám a nevé sem,
— Mi lesz belőle, nem sejtéd te sem.
Lassan hevült át lelkem, öntudatlan,
Mint asszu föld az izzó nap hevéen,
— S egy édes, mégis fájó pillanatban
Azt vettem észre, hogy — szeretlek én.

Igen, szerettelek! — nem pillanatnyi
Fellobbanással, mely gyorsan kiég.
Óh! hát hogy tudnék arról számot adni,
Ez érzélem mely perczebe' születék.
Titkon nőtt óriásis szenvedélyem,
És lett hatalmas úrrá lelkemen,
— Vihar, mely lopva jó a nyári éjen,
S már nincs menekvés, hogyha megjelen.

Igen, vihar! — villám a fátyalfénye,
Világot vetni oda, merre lép,
— Vad szél-zúgás az ünnepi zenéje,
— Vihar, retentő, romboló, de — szép!
Amerre átmegy, pusztulnak vetések,
Vén, korhadó fák, ha rájuk zúgva csap.
— Hogy nyomdokán a fű legyen kövérebb,
A lég üdőbb, a rét virágosabb! . . .

Vihar, — midőn már elnyomá az álmom
A tó vizét — váratlan érkezik,
Száguldva jó éjszínú paripákon,
— Szikráznak csattogó vas-körmeik,
S lengő sövényüket prúszkölve rázzák, —
S a bős vihar most a habokra csap,
Vág a kerék-talp hosszú, mely barázdát,
És vízbe járnak szigzig a lovak.

S két szörnyű zaj, vad hangok, egy a másra,
— Szelid álmából felriadt a tó, —
A megvadult lovaknak hánykodása,
S rémült habok zúgása hallható.
Tajtékkzik a víz, mint veszett vadállat,
Tolongva hajtja egymást habra hab,
A hal rést — amerre fusson — nem találhat,
Az égre föl vadúl riadva csap!

Mi szép lett volna akkor, e viharba',
Mely könnyű sajkám' játszva emelé,
Te véled szállni a sötét habokra,
S repülni egy sebb, tündér-part felé!
«Oh: jöjj velem! — sugám megittasodtan —
Ha elveszünk, közös sírunk az ár!
Oh! jöjj velem, bízzál erős karomban!»
— — S te akkor kishitűen elhagyál . . .

Mert gyáva voltál, — féltél a vihartól,
Mely üdve visz, vagy halált rejt ölen.
Nem bíztál bennem, — ne tagadd, tudom jól,
— Mert nem szeretted úgy, mint téged én.
— Magamra hagyva, mért küzdjék hiába'?!
Kezem a két lapátot eldobá,
— Ragadva vitt a bős elem vad árja,
A mélybe, vészbe, — — mit tudom hová! . . .

— — Csönd van megint, — a vad vihar kitombolt.
Ne félj a víztől, nem hoz már veszélyt.
Halk suttogás kél a szelid habokból,
Mint mikor hozzánk nyájasan beszélt.
— Oh! menj ki néha majd a pusztá partra,
— A hol két jó barát merengve ült,
— Hol átvonult a szörnyű vész viharja,
— Hol éltem tört hajója emelődött . . .

Ifj. Szász Béla.

SZÍNEK ÉS ÉVEK.

REGÉNY.

Irtó Kaffka Margit.

I.

Szép, nagy csendesség van körülöttem jö-
ideje már. Messzire tölem csak megy tovább
az élet, baj, osztozás, iparkodások és ha néha
kicsit felé nézek, elcsudálkozom, hogy az életet
most élő emberek milyen gyerekesen kíván-
csiak rá, hogy mi fog velük történni holnap
vagy holnapután. És furcsa elgondolni, hogy
a mostani dolgok a fiatalok számára ép olyan
új és érdekesek, mint nekem a harmincz év-
vel ezelőtiek. Az én mostani látásmommal nézve
már világos, hogy a sokféle emberi hajszában
és változásban nagyon sok a játékos szándék.
A hogy a gyerek azt mondja: boltocskát ját-
szom, vagy papát, vagy tengeri vihart, — úgy
játszsa belé magát a felnőt ember is a czele-
tőre, a szorgos, a léha, a szenvedélyes, vagy a
gyűlölködő szerepébe. Valamivel ki kell tölteni
az időt; el kell hitetni magunkkal egy s más
dologról egy időre, hogy az fontos. Mert külön-
ben egybekulesolt kezekkel fihénk az útszelen
és talán ez volna a természetes, — minden
egyéb csak magahitető fontoskodás.

Az ember jól-rozúl mégis csak végigjátszsa
a magavállalta szerepeket mind sorjában. Csak-
hogy nem, mint a színpad, csinált történetek-
ben, egy főszemély szándéka után igazodik a
többiek; a valóságban mindenki külön főszem-
ély önmagának és senkiesem vállal mellékes
szerepet; — magáért magának játszik. Ebből
támad a sokféle és véletlen bonyolódás, a mi
mindnyájunkat végtelen érdekel, a mig benne
vagyunk. Ki kit szeret, kit vesz el, mire neveli
a gyereket, milyen helyért verszik a világ-
ban és hogy dől ki. Mikor aztán végigcsinálta
az ember, a mi tőle telt s a mit az életével
általában csinálni lehetett, akkor megnyugod-
hat, ha van még egy kis réőrő pár esztendeje.

Hirt adhatok a fiataloknak, a kik borzadva
félnek tőle; az öregség nem olyan szörnyűsége
és határozott rossz, mint a hogy messziről
látszik. Egy állapotot sem érez az ember erő-
sebben a másiknál s nem érzi hiját olyan dol-
goknak, a mikre való hajlandóság kimúlt be-
lőle. Ha türehető egészsége van, nem érzi az
öregséget a maga testében; kezét, lábát moz-
gatni tudja, — jó kis meleg kávé, takaros
szoba, jóízű alvás nagyon jól tud esni; és
ezekért az örömekért az ember nem fizet olyan
nagy árt, nem koczkatat semmit, ezeket nem
kell annyira megszenvedni. Öreg asszony va-
gyok, tavaszkor múltam ötven esztendő; öreg
és magános; de ha visszagondolok, a mos-
tani csendes dolgomnál sok rosszabbat is meg-
értem már és csak kevés igazán jót; az is csak
úgy tűnik, mint az álmom. Nem érzem magam
sokkal rosszabbul, mint bármikor azelőtt; s eb-
ből remélem, hogy a halál sem lesz közelről
olyan rémséges, noha ebben a perczen még
annak tűnik előttem.

Az öregséget inkább a kivüle való, idegen
dolgokban érzi meg az ember. Hogy lassankint
lemarad mindenről és ez nem nyugtalanítja
többé; mert az ember nem engedi magát mel-
lőzni, a meddig nagyon nem akarja. A komédia
kinn újra kezdődik, — ugyanaz a darab, csak
más szereposztással, más külső elrendezéssel,
— beharangoznak, mennek; és mi nem vagyunk
rá többé kíváncsiak. Néha szeretnénk odaszólni:
«Hagyjátok abba! Mit változtat, hogy valami
így fordul, vagy amúgy? Minden egyre megy!»
Pedig nincs igazunk: csakhogy ez már az ő
színjátékuk. Mi a magunk partnereivel nagyjá-
ból ilyenformán játsztuk.

Az embernek nincsenek ilyenkor már kimu-
tatott céljai, szándékai; de ez nem olyan nagy
baj, mint a fiatalok hiszik. Ők csak a saját
lelkiallapotuk szerint tudják elképzelni az öreg-
kort; pedig már az életben elváltozunk, nem-
csak a halálban, — és én nem felelhetek ma
annak a valakinek a tetteiről, a kit húsz esz-
tendővel ezelőtt az én nevemen hívtak. Néha
egészen úgy tudok rá gondolni, mint egy ide-
genre. Például az ember léleg és viaskodik a
gyerekekért, s azt hiszi, ez mindfogytig így
lesz; és valóban legtöbb öreg a gyereken át
kapsolódik úgy, a hogy az életbe; csakhogy
akkor ez még egy kis játszókedv, egy szerep-
vállalás. Valójában nagyon is messzire men-

1. Bedőlő ház a kisbudai-utcában. — 2. Egy templom-utcai emeletes ház. — 3. Egy Jókai-utcai ház udvara. — 4. Az evangélikus egyház új bérpalotájának beomlott tűzfala, a mely dr. Lengyel Bertalan szomszédos lakásába zuhant. — 5. Egy nagykőrösi-utcai ház udvara. — 6. A városháza udvari része.

A JULIUS S-IKI FÖLDRENGÉS PUSZTÍTÁSA KECSKEMÉTEN. — Jely Gyula félvételei.

nek az embertől a gyerekei; érdeklődése a sor-
suk iránt csak szándék, magálatás; ilyenkor
már semmi sors, semmi változás nem nagyon
új és fontos nekünk. Lehet, más ezzel más-
képen van egy kicsit; én nagyon is magamra
maradtam.

Egészen bizonyos, hogy panasztalanul mon-
dom ezt; a magányt úgy, mint a czeletlansá-
got. Én, a ki valaha úgy szerettem az emberek
sokadalomát, a ki mindig törekedtem valami
után. Most itt ülök csendesen ebben a meleg,
piczi kertben, vagy nézem a zsalu megöl az
akáczfalombos utcát, alig járok ki és hetek is

telnek, míg valaki ajtót nyit rám. Szinte ko-
rán is van még, — gondolom néha, — hogy
a világ így leszokjék rólam. De úgy látszik,
erősen elfáradtam.

Tudok sokáig ülni egyhelyt, ölembekulesolt
kézzel; ki hitte volna ezt? Ennek a kis laká-
somnak külön kertijátja van egy szűk utcács-
kára; azon át szoktam templomba járni, — a
háziakat — módos, öreg svábok, — látom
sem kell, ha nem akarom. Segítségre pedig
közel vannak és jámbor népek. Így ülök néha
a tornácban; délutáni, csendes harangzó bong
felém a nyári, kék-fehér levegőgen át és me-

legszerű kis vénasszonyvirágaim illatoznak fe-
lém a tenyérnyi helyen. Szemben, a szomszéd
tűzfala mellett csúsi-ibolya nyílik, erről egy
rezeda- meg egy vanília-ág, sarkantyúvirág,
bazzali, jézusszive, kakastaréj egy csomóban —
a tornác aljában a szegény kis portulák közt
néhány pirosalmálya-bokor és három kád vi-
rágzó leánderfa. Ezek hajtásait én törtem más,
rég leánderek ágáról, a melyek mind a csalá-
domban virultak és nevelődtek. És benn, az
egyszoba-konyhányi lakásomban a mi kis lim-
lom ócska butor; mind az első kelengyémmel
kaptam most harminczkét esztendeje. Ez is

csudálatos! Hogy sok mindent szédobáltam, elvettem magamtól az életben, és most — ha biztatnak is a gyerekeim, — ezekért a megszokott, öreg lehenkédekért nem fogom soha már elhagyni ezt a kis várost, ezt a zugot. Itt folyt le az életem, mindenki ismer, tud felőlem; nem kell senkinek előlről magyarázni, hogy ki vagyok és mi jussom életem. A fiatalok és jövevények érdeklődve néznek rám, az a néhány pedig, a ki még itt maradt az én régi embereimből, — a kik szerettek, vagy irigyeltek, vagy bántalmaztak; — most mind meg-nyitultak irántam szép lassan. Minden ügy összemossodik. Néha olyan elcsodálkozva örvendünk egymásnak, ha a templom-utczán találkozzunk; mint messze idegenben egymásalól földiek.

Nem mondhatnám, hogy nem hozott nekem nagyon is sok újat ez a néhány esztendő, mióta gond és hajszolás nélkül élek. Sok mindenre csak most érek rá. Idáig nagyon keveset olvastam és nagyon kapkodva, most sokkal többhöz hozzájutok a nagy esendőségben és jobban el tudok merülni benne. De tudományos könyvet, újféle írásokat haszlatlan próbálnak küldeni a leányaim; ebben nagyon érzem a változást, elidegenedést, habár a nyelvet megértem is. Én már nem fogok újféleképp gondolkozni bizonyos dolgokról, az élet berendezéséről. De költők kitalálásait, jó regényt és efféléket csak most szeretem igazán és csak legutóbb tudom megismerni a jó írást a haszontalantól. Azután meg gondolkozni sem szoktam azelőtt három éven se annyit, mint most egyen.

Csak úgy, — gondolkozni; és mindig arról: mi hogy volt és hogyan lehetett volna. Menyit eltűnök én, valósággal visszafelé élek. Mások fiatal éveikben álmódoznak; én mindig nagyon tevékeny voltam, most pótolom ki. Így megváltozik a természet! De ez a mostani mi-voltom azért valahogy rejtőzködve mindig élt, lappangott bennem.

Így tudom megérteni, hogy az igazi, nagy dolgoktól, elhatározásoktól mindig visszatartható valami különös gyávaság. Tudom, hogy egyházi nagyot lendíthettem volna a sorsomon, egészen másfelé... De most már úgyis mindegy volna! Azért így is sok és sokféle jutott ki nekem jóból-rosszból, van min eltöprengegni holtig. Mint valami idegen tarka képeskönyvet, úgy forogtam, lapozgatom néha a multamat; s csak egyszer-ezyszer jut eszembe: hiszen én voltam ez. Ilyenkor megállok és azt gondolom: jól van; a mi volt, megvolt; — de én semmit belőle újra nem kezdenék.

A hogy így újra meg újra végigélem, végigcsinálom gondolatban a régmúlt dolgokat, néha össze is fut a szemem előtt sok összefüggés. Mindennek, a mi történik, oly sokféle oka van; nem tudom, mindig a legigazabbat találom-e meg, ha egy okot keresek, — és nem tudom, minden apróság épen úgy történt-e, vagy csak sokszor gondoltam és mondtam úgy el azóta és már magam is hiszem. Hallottam egyszer, hogy ha az ember hegyes vidéken jár, — néha csak egy pár lépést megy odább és egészen megváltozik szeme előtt a tájkép; völgyek és ormok elhelyezkedése egymáshoz. Minden pihenőhelyről nézve egészen más a panoráma. Így van ez az eseményekkel is talán; és meglehet, hogy a mit ma az élettörténetemnek gondolok, az csak mostani gondolkodásom szerint formált kép az életemről. De akkor annál inkább az *enyém*; — és érdekesebb, tarkább, becsesebb játékszer ennél el sem gondolhatok magamnak. Ilyen harangszós, meleg, magános délutánokon.]

II.

Ezek a virágok nyitnak a régi Zimán-ház kertjében is, a hol gyermekkoromat töltöttem: pirosmálya, papsajt, jézsuszive, bazsalik, rezeda, meg kisasszonycipő. Csak hogy az nagy, igen nagy kert volt, — a Zimánok városi telke, — hajdanában elnyitult a Hétszastoll-utczáig s a Hajdúvárosig; később, hogy a Megye-utca jobban kiépült, két-három házhelyet is adott el belőle jó nagy pénzeken, a mi gróznak, — Zimán nagymama. De azért még mikor mi játszódtunk benne, jó messzire lehetett szaladni az ólaktól, s a régi aszaló romjától a bodzafás sarokban a «hűs löcse»-ig; a veteményes ágyakon túl az elhagyott méhes felszeréig. Igen-

igen téresek, sokmindent befogadók tudnak lenni az ilyen gyerekkori kertek. Tavaly, mikor végleg bontották azt az öreg házat (most új gőzfürdő van a helyén), arra jártam egyszer és benéztem a kerítésen. Most jó kis kisebnek tetszett és egészen közönséges, elhanyagolt teleknek.

Hárman futkostunk, uralkodtunk, veszekedtünk, hanczultunk ott a két ösémel nagyon piczi korunk, az édesapánk halála óta, — vadócson, magunkra hagyva és — azt hiszem, — boldogan. Kár, hogy a gyerekkor gazdagságából olyan keveset őriz meg az emlékezet; jeleneteket, apró esetet, s azt is elváltozott formában, a hogyan *azóta* gondoltunk rá, éltünkben néha elemlegettük. Most, mikor tudom a későbbi sorsukat, visszaemlékszem rá, hogy Sándorka mindig szelidebb, elgondolkodóbb gyerek volt; lányos és ártatlan kisfiú. Vele, ha csak ketten voltunk együtt, egészen furcsa és fantasztikus játékok eszeltünk ki és folytattuk, — azaz tovább éltük minden alkalommal. Azt mondtuk, hogy mi valóságban mind a ketten a föld alatt lakunk titkos és sötét utak és folyosók közt, a miket kék és lila lámpák világítanak. Az én nevem Vulpaverga királyné s az övé Rombertáró király. Mi csak álruhában járunk itt a földön s a grózi házában csak véletlen élünk; igazában nagyon fontos dolgaink vannak, — ő tartja rendben a fák és virágok gyökerét odalenn és igazgatja, hogy mikor essék az eső, vagy a hó, — nekem pedig ezer bajom, gondom van a virágok szagosításával, a sok rest és kényeskedő tündérekével, a kik mindig elfelejtik idejében kinyitni a bibbókat, leszűrni reggelre a leveleket, — s egyéb rendtelenségeit csinálnak. Most úgy rémlik, valami német képeskönyv meséjéből eredt kezdetben ez a bolondság, de később mindegyben beleéltük magunkat, órák hosszat Vulpaverga-Rombertáró nyelven beszéltünk és olyan apróra kiépítettük ezt az álomvilágot, hogy a végén már nyomasztónak éreztem, kényelmetlennek. «No, most légy megint Sándor és én Magda!» — mondtam kelleltenül, de ő nem tágitott; nehezen tudott szabadulni ettől és tovább is «felség»-nek szólított. Rendes erővel kellett elmenekülnöm tőle.

Ilyenkor mindig Csabával álltam össze nagyobb czinkosbarátságokra és napokig szándékosan csúfoltam, lenéztem szegény Rombertáró királyt, noha a titkunkat egyszer sem árultam el. Tudtam, hogy majd megint visszatérek hozzá; de nekem kellett ez a megfrissülés. Csaba, a ki «kunszt»-okat vezényelt a méhesnek támasztott lajtorján; akrobatásdít játszott akkor, a hogy a piaci komédiásbódében látuk a czédulához mögött. Majd dobni tanított verébe gummipuskából, vagy átmászott velem lopva a Hajdusikátor felőli kőfalra. A megyeház régi bástyaoldala szögelt oda és a mi kertfalunk orma egy darabon egymustrált volt az-azal. Tulajdonegy kőműves rakhatta valamelyik Zimán-főispán idején?

Itt, szemben egy bolthajtásos kapu nyilott a szűk és penészes szagú tömlőzfolyosóra, a minek végében a porkoláb lakott. Ennek a feleségét ismertük; kofálkodott és a mi szőlőnk-ből vette meg fáján a meggyet, baraczkot. — Csak a rostélyos, alacsony ablakok nyitak erre és mi néha végigszaladtunk előttük, — egy darabon és vissza, — kirémlett valami szürke árnyék, hosszú rab-ing és ijesztő, ónszínű arc. A szívem kegyetlenül vert, borzasztóan félttem, de *kellelt*, hogy megtegyem. Egyszer hallottuk, hogy egy Oláh Gergő nevű garmia van ott, a kit fel fognak akasztani. Akkor velünk volt Kallós Pali is, a szomszédunk fia; és tudom, hogy én biztattam fel őket, nézzük meg Oláh Gergőt. Este volt már és a Hajdúközben egy lélek se járt. Hanem mikor a sikátorba értünk, én nem bírtam tovább menni a rémülettől; a kőfalnak estem, de a két fiút küldtem: «Csak előre! A harmadik ablak az övé!» Megindultak, — lábujjhegyen mentek a homályban és a rézsütös keskeny ablakok közt a késői szürkületben rémes, elnyitott árnyékok estek rájuk. Egyszer csak úgy tűnt fel, hogy két embertelen nagyságú, hosszú, átlátszó kisérlet halad nesztelen egy véget nem érő, örökös folyosón, — és mindenütt csend... Most eltűntek a párkány megett!... Mintha nagyon, mélységesen messzi... Egy borzasztó sikoltottam ott és félig alétlan estem le a küszöbökre; de azért

hallottam a fiúk dobogó szaladását, — egy ablakból valami csúnyát kiáltottak rájuk, aztán porkolábné jött és felemelt. Otthon nagy veszedelem lett ebből és egy óráig térdpeleltünk kukoriczán a grózi szobájában. Tíz esztendő lehettem akkor. És egész életemen át sokszor tért vissza álomban így ez a szörnyű, félelmes, homálylódó folyosó; mindig olyan rémületesnek, idegennek, mint akkor; noha később, déli napfényben, felnőtten és közömbösen néha elmentem mellette. Most már évek óta nincs meg; modern börtönök épültek helyette az új szárnyban.

Odáig otthon tanultunk egy házitánítóval; akkoriban vitt el engem Klári anyja a Wagner Zsófi tánt iskolájába. Kisvárosi zugintézet volt, egy Németországból idezakadt asszonyosság, egy guvernánt tartotta s a két felnőtt lánya is tanított benne. Ezeket kívül egy paptanár jött át hetenkint egyszer a piaristáktól, — valami keveset magyarázott erről-arról; emlékszem, egyszer felakasztott egy spárgára valami ólomgombot, hogy az: az inga. De hogy mi volt tovább az ingával, és egyebekre nem igen emlékszem. A lányaim most nevetnek ezen néha; a mit tudok olyesmikből, azóta verődött rám inkább hallomás, újságolvasás útján. Kicsit rendszertelenül bizony.

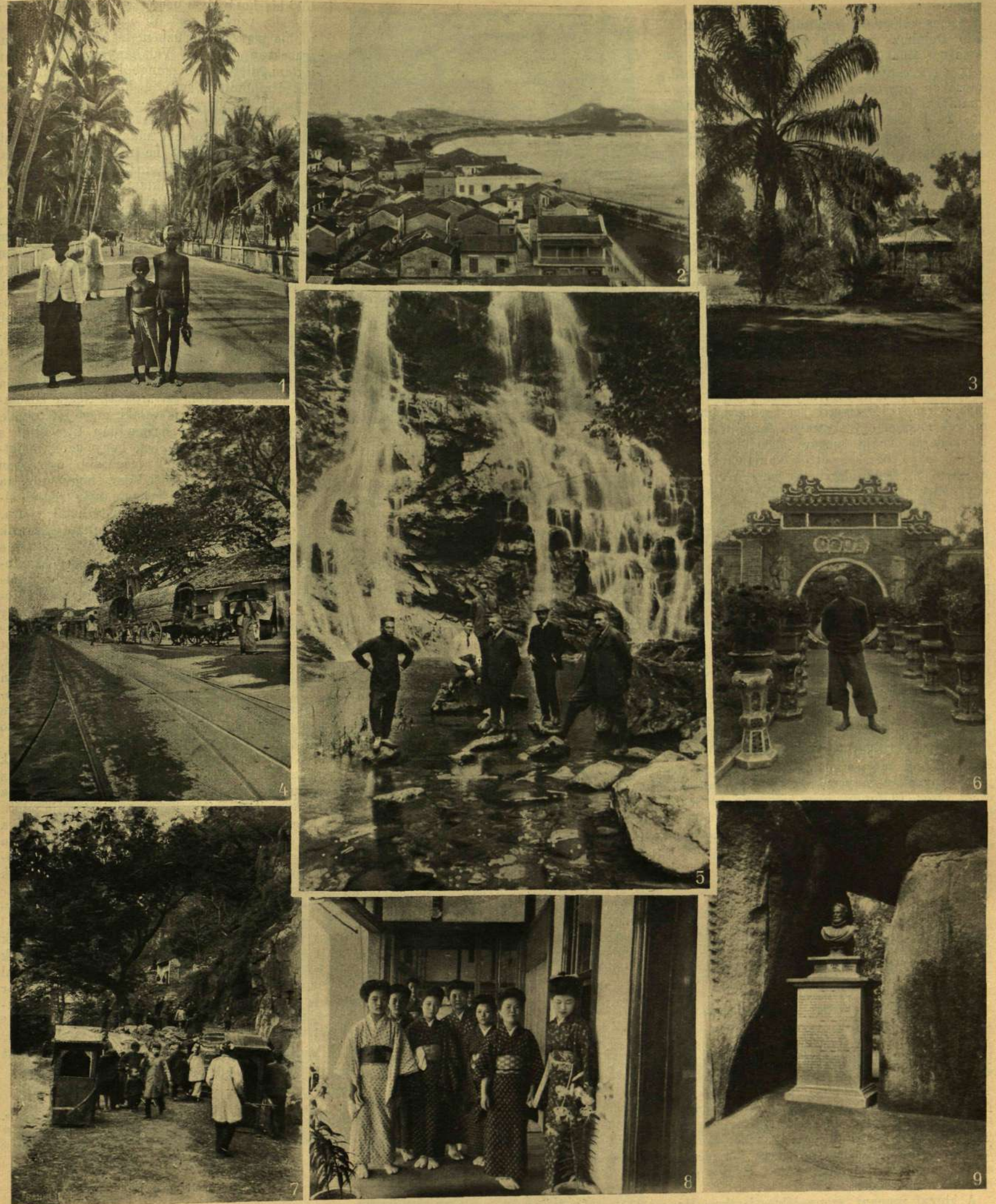
Wagner tánt iskolájában a tandíj egyforma volt ugyan szegénynek, gazdagnak, — de a kis «polgárlányok», az iparosok és boltosok gyerekei «gné-é-édige frá»-nak szólították őt, mi pedig «tante»-nak. A német beszéd kötelezőnek volt hirtetve és a tánt szigorún feddette a parancs ellen vétőt. «De hogy ha nem tudunk?» — szabadkozta a magyarutczai eszmadia lánykái. «Akkor meg kell kérdeznit, hogy mondják ezt vagy azt?» «Hogy kell kérdeznit?» «Így: Wie sagt man das deutsch?» Ebből az lett, hogy a kérdést lassankint megszoktuk életbenenni, beleszűrni minden mondanivalóba; egész történeteket meséltünk el így: «Osztán, vizakmandaszdájcs, — így, amúgy...» És ez elég volt mentségnek, ha megintettek a magyar beszédért. Csak a sváb lányok, néhány módosabb parasztnak a gyerekei beszéltek szabadon a maguk vontatott, csunya szójárását. Néhanynaknak, szerencsére, a családunkban hagyományos volt kicsit a német szó, — s egy-két szepességi cselédeány. Most sokszor olvasok német könyvet. — Egyebekben azért törődött a nevelésünkkel is Sophie tánt; egyszer én nagyon összepajtaszkodtam egy Nagy Marissal, a kinek kötélverő volt az apja; a tanító akkor külön behívott magához és megmagyarázta, hogy ezt abba kell hagynom, — nincs jövője, egy Pórtelky kisasszony, kilépve a világba, úgy sem folytathatná az ilyen barátságot és ebből kölcsönös fájdalom és sértődés származna, ha később szakítanék meg. Ma mindenki helytelenítne az ilyen felfogást, de én hiszem, hogy az akkori idők szerint igaza is volt. Okos nő volt és ismerte a viszonyokat itt, Klári anyja egyszer-kétszer gardirozta a lányait bálokon és felváltva a többi szereplő asszonyok is. Ezzel nagyon lekötelték.

Akkor már a papok gimnáziumába járt a két fiú is, de otthon, a kertben s az ólak körül zavartalan éltük világunkat gyermeki módon egy ideig még. Mindig fiúk közt voltam, — a két miénnel, meg a szomszédnéival; s a bábuimmal nem is igen szerettem játszani. Csak varrtam nekik nagy, czifra kalapokat és divatos bál ruhát, — a milyet Klári mama hozatott Bécsből akkoriban. Felöltöztettem, — de aztán otthagytam őket és mentem a fiúkkal. Később egyszer egy estére megint nagyon élénken emlékszem. (Folytatása következik.)

MACAO.

A hongkongiak kedvenc kirándulóhelye a hajón négy óra alatt elérhető kis portugál gyarmat, Macao. Egy sziklás félszigeten, két egymást szög alatt metsző hegygerince lábainál terül el. A két halmon fekvő város világos színű emeletes házaival, templomaival s gyönyörű árnyas tengerparti sétányal rendkívül kellemes, kedves benyomást tesz a szemlélőre. A világnak ez a csónes szép zuga kedvenc tartózkodási helye a nyugalmat és üdülést keresőknek.

Temérdek rikitó piros színű riksa várakoz-

1. Uteza Colombóban. — 2. Macao látképe. — 3. Botanikus kert Saigonban. — 4. Zebu fogatok. — 5. Vizesés a West River mentén. — 6. Kínai kert bejárata Macaóban. — 7. A márvány-hegyek templomai. — 8. Japán leányok. — 9. Camoés szobra Macaóban.

KELET-ÁZSIAI KÉPEK. — Dr. Boosky Deszö cs. és kir. sorhajóorvos félvételei.

zott már a kikötőben hajónkra. Nem is kell a riksa-kulikkal hosszasan alkudoznunk, mert úgy is tudják, hogy idegenek vagyunk s a látnivalókat kívánjuk megtekinteni. Becsületesen körülkocsikáztatnak a városban s környékén, sőt még idejében letesznek egy játékház előtt is, hogy a hajónk visszaindulása előtt a szerencsét is megpróbálhassuk a játékasztalnál. Macao már századok óta híres portugál gyarmat, melynek falai közt hajdanában megfordult a híres hittérítő Xavéri Szent Ferenc, ki a közelben is halt meg, a portugaliak évszázadokon át 500 taelt fizettek Khinának

Macao birtokáért, 1848-ban azonban az akkori kormányzó Ferreira do Amara beszüntette a fizetést s kidobta a kínai hivatalnokokat. Az erélyes kormányzót utóérte végzete, a meny-nyiben a kínaiak legyilkolták. 1887 óta azonban Khina hivatalosan is elismerte Macao önállóságát és a portugálok szuverenitását. A 80,000 lakosú tiszta, kedves város kilencz-tizedrésze ma is kínai.

Usupa gömbölyű kavicsos kövezetű szűk utcákon rázattuk eleinte magunkat, a melyek inkább sikátorok. Az egyes házakon fellengzős nevű felirások olvashatók pl.: «Örökélet háza»,

«Boldogság háza». Majd modernbb utcákba jutunk, melyek már ezementezve is vannak, ben- nök barátságos, tiszta, emeletes virágdíszes házak, a portugál katonaság festői viselete is szerepet játszik az utcazi élet tarkításába. A buzavirágkék egyenruhát széles karimájú puha barna kalap és töltényekkel tele tüzdelt öv egészíti ki. A házak ablakaiban itt-ott tüzes szemű portugál nő fekete csipkekendős karcsú alakja bukkan elő.

Majd elérkezünk az 1835-ben leégett San Paolo jezsuita dómhoz, melynek csupán az elülső homlokzata maradt meg a faragványai-

val, szobraival, még ma romjaiban is nagy-szerű.

Széles kölépésőn haladunk fel a magaslaton álló Dómbhoz, melynek portálján áthaladva a magas ablakokon keresztül pompás indigókék ég mosolyog le ránk. Csinos parkokon, utcákon nyargalnak keresztül egy krizantemumokkal telt kis kertecské előtt állunk meg. Ez a «Camoës-park», melynek fái alatt a merengő poeta híres «Lusiáda»-ját írta. Egy magaslaton áll a költő mellszobra, mellette négy fehér márványtáblán négy költeménye van bevésve. A kilátás innen elragadó. De nem sok időnk marad a bűvös tájk szemlélésére, mert a nagyszerű «Avenida Vasco di Gama»-n már nyargalunk kifelé a városból, s a tengerparti sétány pompás árnyas fái közt, majd üde rétek, agavék, kaktuszok és sárkányfák mellett elhaladva, egyszerre csak a Macao határán levő nagy diadalkapu előtt találjuk magunkat, melyen túl már khinai terület következik.

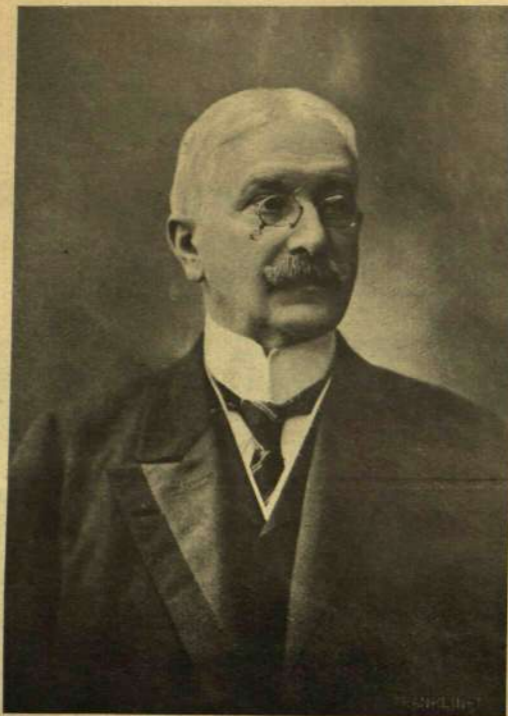
Visszatérőben egy előkelő khinai díszkertet tekintettük meg, mely igazi típusa a khinai kertnek. Tökéletes köralakú kőkapun lépünk be a színes porcellán állványokon pompázó eserepes virágok szegélyezte kacskaringós utakra, melyek mentén egy szeszélyes formájú karsú lávakődarab vonja magára figyelmünket. A lávakő nagy becsben áll a khinaiaknál, egy érdekesebb, szebb darabért, mely körülbelül egy méter magas 4—5000 khinai dollárt is fizet a tökéletes khinai. A kert közepén pazarul berendezett pompás kéjlak áll, a melyhez zeg-zugosan megtört fehér hídcskákat vezetnek. A kertből a «Praia Grande» nevezetű pompás sétányra térünk, melynek legszebb pontján az izléses «Boa Vista» hotel emelkedik. Az árkaos, szellős verandákról remek kilátás nyílik az alattunk félkör alakban elterülő Macaóra, a dzsunkákborította szép kék tengeröblre, melynek tükürén egy vizözön előtti portugál hadihajó is horgonyoz. Na ettől talán a khinaiak sem félnék.

A khinai városrészebe jutunk azután, melyet a temérdek magasról lelógó keskeny piros czejtáblák jellemeznek, rajtuk az aranyos khinai írásjelek. Rikszáink egy díszes sarokház előtt állanak meg, a melyben egyike van a játékházaknak, a melyeknek bővében van az egész város. Előfordul, hogy két utoza keresztesénél mind a négy sarokház játékház, akár csak nálunk Budapesten a kávéházak. Színes üvegű nagy lámpás hívja fel a figyelmet. «First class gamblinghouse», azaz elsőrangú, legfinomabb valamennyi. Másodrangút nem is látunk.

Ezekben a játékházakban folyik a khinaiak kedvenc szerencsejátéka, az úgynevezett «Fan-Tan». Macaóban lenni és nem játszani, az olyan dolog, mint pl. Montecarloban lenni és nem játszani. Persze, mi is beléptünk a tágas terembe, melynek közepét egy finom gyékényvel behúzott hosszúkas magas asztal foglalja el. A végén ül egy öblös karosszékben a játékevezető, karjain könyökig feltűrt ruhájakkal. Előtte egy nagy halom lapos porcellán, vagy csontból készült játékbárcza hever, melyek alig nagyobbak s vastagabbak a mi 20 filléreseinknél. Jobb kezében egy hosszú elefántcsontpálcikát tart, mellette egy fogantyúval ellátott kis sárgaréz-fedő. Közvetlen mellette ül a tétet kezelő bankár, ennek közelében pedig egy kis rácsos ablak mögött a pénztáros a kasszával s egy kis finom mérleggel.

A khinai roppant szenvedélyes játékos. Ha nincs pénze, mindent elzálogosít, még a felesége ékszerait, gyűrűit is, s a kapott pénzzel a legelső játékházba tart. Erre való a mérleg, hogy t. i. a pénztáros megmérje, mennyit adhat a zálogba csapandó holmiért. A publikum körülállja az asztal egy részét, mely szabad, mert a bankszemélyzetet rács védi, a kik elfáradnak, azoknak nagy magas bambuszszékek adnak pihenőt.

Alig hogy megjelenünk, a piszkos khinaiak teát, sört, édességeket, manilla-szivarokat, whiskyt raknak elénk, pénzt nem fogadnak el, minden ingyen van. Még a legutolsó óra alatt kijött nyerőszámokat is előzékenyen elénk tolják, melyek egy koczkázott papírlapra írvák szép sorrendben. A játék maga roppant egyszerű. A bankár előtt egy kis négyszögletes ólomtábla fekszik az asztalon, melynek egyes

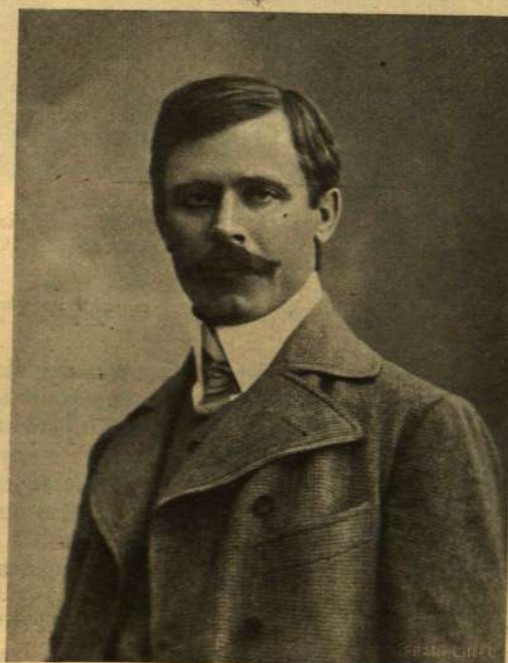

BÁRÓ GAUTSCH AZ ÚJ OSZTRÁK MINISZTERELNÖK.

oldalai a számokat jelentik egytől négyig, míg a sarkok a mellettük levő két oldal számait jelentik, persze ezekre csak félannyit fizet a bank, mintha csak egy oldalra, vagyis csak egy száma rakunk, akár csak a rulettnél. A bank a kijött tétnek háromszorosát fizeti. Kezdődik a játék. A játékevezető belemarkol mind a két kezével a játék halomba s maga elé tesz egy egy jókora csomót és befűdi azt a sárgaréz fedővel. Most teszik a tétet, illetve az ember odateszi pénzét az ólomtáblára a kívánt számnak megfelelő oldalra. Erre azután a játékevezető felemeli a fedőt, mi azt jelenti, hogy nem lehet többet tenni. Majd a hosszú elefántcsont pálczával elhúzógat a csomóból mindég 4—4 bárczát. Azért teszi ezt a pálczikával s feltűrt újjakkal, hogy mindenki lássa, hogy a játék becsületesen folyik.

Mindenki zemei az asztalra vannak szegezve. Egyesek már oly gyakorlott szeműek, hogy mikor még jó nagy a csomó, már biztosan megmondják, hogy melyik szám nyert. Legutoljára természetesen 1—2—3 vagy négy bárcza marad az asztalon s a megmaradt játékbárczák száma a nyerőszám.

A khinai rendkívül nyugodt játékos, olyan esőnd van, akár a templomban. Veszekedést de még egyetlen hangos szót sem lehet hallani. Ha egy riksa-kuli elveszté a összes pénzét s ráadásul egyetlen ezüst zsebtörzárát, olyan közömbös, nyugodt arccal áll tovább, mintha mi sem történt volna. Hogy minél többen vehessenek részt a játékban, az asztal fölött a szoba menyezeten egy akkora nyílás van, mint maga a játékasztal. A nyílás farúcszat-tal van körülvéve, mely mögött köröskörül

Medek R. fényképe. HEGEDŰS LÁSZLÓ.

székek állanak. Az itt ülők egy madzagra kötött kis kosárával bocsátják le a játékasztalra tétüket, vagy húzzák föl a nyereséget. A legtöbbje persze rézpénzben, legfeljebb ezüst huszasokban játszik. Valahányszor Macaóban jártam, illetve Hongkongból vagy Kantonból oda átrándultam, mindig kinyertem a kirándulás költségeit, sőt egyszer nagyon rám mosolygott a szerencse istenasszonya, csak hogy szerencsétlenségemre nem tudtam azt kihasználni. Nem volt tét, melyet be nem húztam volna. A leghetlenebb kombinációim kijöttek. Ha hatszor egymásután raktam meg a kettős számot, bizonyos volt, hogy mindannyiszor a kettős szám nyert. Ezeket nyerhettem volna ott akkor rövid idő alatt, de nem mertem magasabb tétet rakni, mert egyedül voltam ott európai. Már az is vakmerőség volt, hogy el mertem oda menni éjnek idején egyedül. Csupa piszkos khinai vett körül, a kik bizonyára leüföttek volna hazamenet, ha nagyobb pénzüsséget láttak volna nálam. Féldolláronként raktam a tétet s egy óra múlva már pár száz dollár volt előttem. A bankadók is mulattak szerencsémén s folyton traktáltak a legfinomabb teával, szivarokkal. Nekik közömbös dolog, ha nyer is valaki, mert jól tudják, hogy másnap, vagy harmadnap újra eljön s akkor veszíteni fog. Lehet, hogy azon mulattak, hogy nem merek magasabb összegben játszani. Én azonban tudtam, hogy utoljára vagyok ma itt, mert másnap már reggel elhagyjuk Kanton s így nem is térhetek vissza, lopva igyekeztem tehát egyik bankót a másik után eltüntetni zsebeimben, mivel tartottam a nyereségemet kapzsi szemekkel mérlegelő mindenre képes piszkos alakoktól. Eszembe jutottak a sötét, szűk utcák, melyeken át a hajóhoz kell térnem s már banni kezdtem, hogy minek is vágyakoztam erre a kalandra, melyre rossz szokásom szerint még csak egy sötébotot sem vittem magammal. Adtam tehát az előkelőt, mint a ki nem nyereségvágyból, hanem csupán mulatságból játszik s tizenegy óra után mosolyogva hagytam el a játékházakat, keresve a legrövidebb utat a Gyöngyfolyón horgonyzó hajónkhoz.

A macaói hajó este tíz óra tájban érkezik vissza Hunkongba. Ez az éjjeli megérkezés az utazás fénypontja. A hajó végig defilozik a város hét (7) kilométer hosszú frontja előtt. Pazar fényben úszik a parton végéig a sok emeletes palota, a másik oldalon Kaulon lámpáit látjuk ragyogni, előttünk s körülöttünk pedig a hajók, dzsunkák és számpánok imbolygó lámpásai ragyognak a tengeren. Szinte megtéveszti az embert az a sok ragyogó fénypont. Mi ehhez képest a mi éjjeli Dunapartunk! A «Peák»-on is csaknem föl a csücsig égnek szétszórtan a villamos lámpák. A meredek hegy szinte egybefolyik a ragyogó csillagokkal telehintett égbolttal, nem tudjuk hol a határ az ég és föld között. A csillagok milliói vesznek körül egészen le a tengerig, a hajónkat nyaldosó hullámokban is ott ringatóznak azok. Mintha valami esodás repülőgépen szelnők át a csillagos eget.

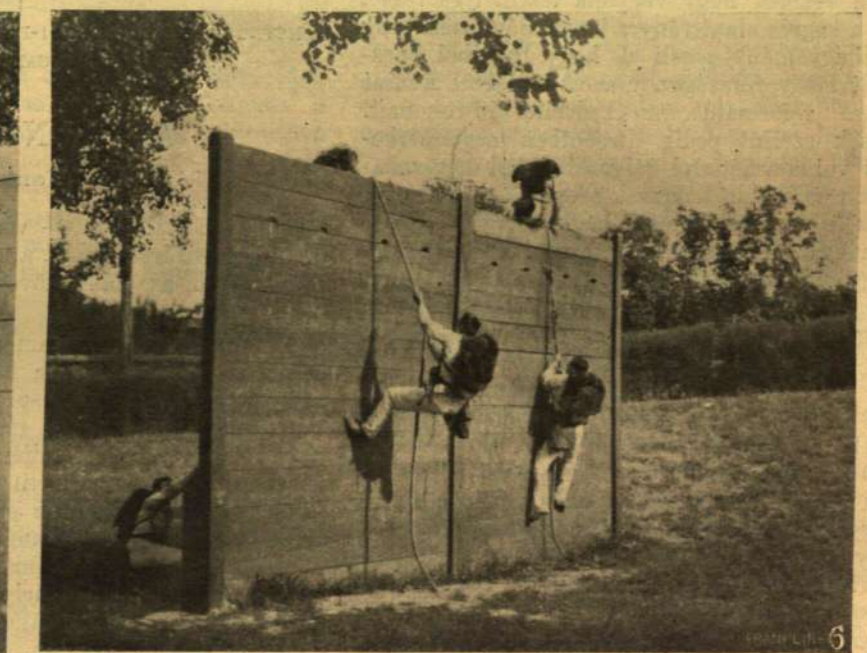
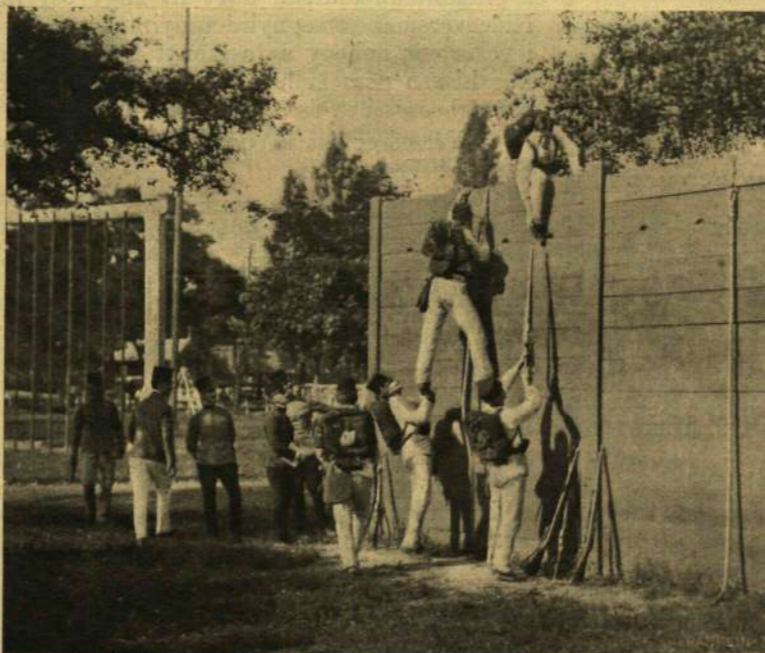
Felejthetetlen látvány!

Dr. Bozóky Dezső,
cs. és kir. sorhajó-orvos.

HEGEDŰS LÁSZLÓ.

1870—1911.

Egy izmos talentum, egy vérbeli művész dőlt ki ismét a magyar festők gárdájából, a kinek a halála érzékeny veszteséget jelent egész művészetünkre. Hegedűs Lászlónak hullott ki az eset a kezéből és fiatalon, legjava munkakorában kellett örökre odahagynia a műtermét. Mindössze negyvenegy esztendő volt, de mögötte már eredményekben, sikerekben gazdag művészi múlt állott és még szebb, virágosabb jövő kecsgetett felé. Festőnek született, s telve a tanulni- és akarnivágás energiájával, Pállik mester mellől, a ki első oktatója volt, csakhamar kiküzdötte magát Münchenbe, Bécsbe, majd Párisba. Itt, a Julián-iskolán nem kisebb ember, mint Benjamin Constant úti homlokára a gyerekmembernek a tehetségesek bélyegét és egyik aktrajzával díjat is nyer. Habár egyszerre nagyot nő társai szemében, ő szorgalmasan tanul, dolgozik tovább.

1., 5., 6. Harcszerű torna. — 2., 4. Lovaglási gyakorlatok. — 3. Díjgratás.

A LUDOVIKA-AKADÉMIA HALLGATÓINAK JULIUS 2-IKI SPORTVERSENYÉRŐL.

Elsajátította a művészetből, a mi internacionális, a tudást, most már hazavágyott, magyar művész akart lenni. Vonzotta a magyar föld, ábrándos szerelme históriánk dicső multjának eseményei iránt, melyeknek képei már rajzolódtak élénk fantáziájában. Itthon Benczur mester iskolájában időzik két esztendeig és ezalatt meglátják benne a rajzolás mesterét, 1899-ben, huszonkilenc esztendőskorában, kinevezik a Képzőművészeti Főiskolára az aktrajzolás tanárának. Lelkesedik az oktatásért, rajongó szeretettel tanítja növendékeit; de a tanár nem tudja elnyomni benne az alkotó művészt és egymásután kerülnek ki atelierjéből a kiállításokra képei, a melyek is-

merté teszik alkotójuk nevét és tiszteletré, becsülésre készítik a kollégákat. Sorba nyeri el a díjakat, sőt aranyérmét is szerez magának nemcsak itthon, de a külföldön is. Játzsi könnyűséggel festett és mindegy volt neki, akár tájat, figurális képet, interieur, aktot vagy portreit festenie. Biztos rajz, szelész esetkezelés és pompás tömeg- és feltelosztás jellemzik képeit, s habár modern művész volt, mindvégig kerülte a szélsőségeket, a túlzásokat. Nagy tudása és ereje leginkább hatalmas kompozícióiban nyilvánul meg. Ezekből csilán ki legjobban az egyénisége, és ezek az alkotásai biztosítanak neki előkelő helyet művészettörténetünk lapjain. A «Rabiga», «Buda-

vár bevétel», «Bem Szászvárosnál», «Mátyás Bécs előtt» ismertek minden művészetet kedvelő előtt, s kár, hogy e kiváló alkotások utódainak már csak a vázlatait fogjuk látni. És a félbenmaradt kompozíciók mellett félbenmaradt száz meg száz kisebb vászon is, és nem készülhettek el Arany «Toldi»-jának gyönyörű illusztrációi sem, a melyekhez óriási kedvvel fogott hozzá Pelófi nagy illusztrálója. A műcsarnoki hagyatéki kiállításon meg fogjuk ismerni Hegedűst, a szobrászművészt is, a kinek számára plasztikai alkotásai halála után újabb babért biztosítanak.

A dom s mellette az egyetem dísz- és tanácsterem épülete.

Az egyetem.

UTRECHTI KÉPEK.

MAGYAR VILÁG HOLLANDIÁBAN.

Az Úrnak 1761-ik esztendejében egy végrendeletet bontottak föl Utrechtben. Bernard Dániel Williamszoon — Vilmos fia — holland vérből származott, de a Pfalzi választófejedelemség Frankenthal nevű városában született vagyonos és előkelő úr jelentékeny alapítványt tett pfalzi és magyarországi református hittanhallgatók segélyezésére. Bernard szülőföldjéről Amsterdamba tette át lakását. Majd Indiában telepedett le s ott jelentékeny állami hivatalot viselt. Megszedvén magát, Utrechtbe költözött. Első feleségét elvesztvén, egy nőrokonával második házasságra lépett. Ez a házassága azonban szerencsétlen volt, hozzájárult ehhez, hogy fiai rossz szemmel nézték, hogy apjuk a közügyekben tevékeny részt vett s a közoktatás előmozdítására vagyonából sokat áldozott. Valószínű, hogy ez a viszály érlette meg lelkében azon eszmét, hogy vagyona tekintélyes részét ilyen kegyes alapítványra hagyományozza. Csak szájhagyomány regéli el, hogy Indiából hazajövet Magyarországon utazott keresztül, s mint buzgó református, megkedvelte hitrokonait. Mások szerint pedig Utrechtben megismerkedett volna a nápolyi gályarabságból megszabadult református lelkészek szomorú történetével s ez ösztönözte őt arra, hogy végrendeletében a magyarokról is megemlékezzen. A jelentékeny hagyományt az utrechti egyetem hittani kara s egy mellé választott világi bizottság kezeli, még pedig oly lelkiismeretesen, hogy míg ezelőtt egy-egy tanulóknak csak 300 forint osztatott ki, ma már az utiköltésen felül a tanuló 800 forint évi segélyben részesülnek, a melynek mai értéke 1596 korona. A »stipendium Bernardinum« 100 éves évfordulóját 1861-ben egyszerű csendben ünnepelték meg, míg most 150 év múlva nagyobb szabású ünnepélyt rendeztek. Ez ünnepélyre meghívták a magyar bernardistákat is, a kik közt vannak dr. Kenessey Béla erdélyi püspök, Petri Elek budapesti lelkész, Takács József czeglédi lelkész, dr. Nagy Zsigmond, stb. Az ünnepélyre azonban csak öten utaztak el. Ezek között őt volt Könyves Tóth Kálmán debreczeni református lelkész, a ki már 1861-ben — tehát ezelőtt 50 évvel — részt vett az ünnepélyen. Ő az egyetlen élő az 1861-iki bernardisták közül. A díszkönyvtől, mely június hó 22-én tartatott az egyetem nagy dísztermében, Valetton tanár s az ünneprendezőbizottság elnöke úgy is mutatta be őt, mint a legidősebb élő utrechti diákot. Az ünnepély programjába beillesztették, hogy hollandus nyelven tartja az ősz lelkész a maga előadását. Úgy is volt. A sorrend szerint a német üdvözlések elhangzása után Valetton tanár bemutatva őt az ünnepelő közönségnek, átadta neki a szót. Beszédét végezve a jelenlevő tanárok csodálkozásukat fejezték ki, hogy félévszázad múlva sem felejtette el a holland nyelvet. Majd Van Veen tanár emlékeztetett meg a német s magyar tanuló utrechti tartózkodásáról s itten tanusított előhaladásukról.

KÖNYVES TÓTH KÁLMÁN 1861-IKI ARCZKÉPE UTRECHTI EGYETEMI HALLGATÓ KORÁBÓL.

ASSZONYOK.

Elbeszélés. — Irta Kanizsai Ferencz.

Egy tapasztalt férj — vén róka — mesélte el, bizalmas társaságban, a hol kizárólag férfiek voltak jelen, az alább következő történetet:

A mikor Sárffy Tihamér huszár főhadnagy barátunk gyűrűt cserélt a feleségével, Timáréknál volt az eljegyzési vacsora. Sárffyné ugyanis, mint tudjátok, árva és a nénjénél, Timárénál nevelkedett; teljesen rendjén volt tehát, hogy a végzetes vacsora náluk ment végbe. Ne mosolyogjatok, a vacsorát nem az eljegyzéssel való sülyosbitása miatt mondtam végzetesnek, hanem a miatt, mert ez alkalommal történt feleségemmel a végzetes baleset, mely csaknem az életébe került és a mely miatt álló egy hónapig gyötörődött a szanatóriumban. Isten csudája, hogy jobban lett és hogy most, jó órában említsem, egészségesebb, mint valaha.

A vacsorára mink is hivatalosok voltunk, bár a legszűkebb családi körben tartották. Timárék, a kikhez még csak távoli atyafiság sem fűz minket, szinte rokonakul tekintenek. Ez nagyon természetes. Timár Berezivel együtt nőttünk fel a vidéki kisvárosban és gyermekkori barátságunk zavartalanul fenmaradt. Érdekes véletlen, hogy viszont a feleségem is gyermekkori pajtása Timárénak, a csinos Annának, valamint két hugának, Etelkának (ez Sárffyné) és Klárinak. Hogy a sors engem is, Timár barátomat is ide sodort a fővárosba, asszonyostul és pereputyostul, a fehérnép sülve-fölve együtt van folyton. (A mi egyébként fölöttébb czélszerű állapot, mert el lévén egymással foglalva, sohasem unatkoznak és így én is, meg Timár barátom is szabadon járhatunk-kelhetünk a magunk dolgai és szórakozásai után.) Nos, mondom, résztvettünk az eljegyzési vacsorán. Befejezésül gyümölcsöt

hordtak fel, és hogy történt, hogy nem történt, elég abból annyi, hogy a feleségem az ezüstnyelű kis késsel megvágta az ujját. Alig vezetett. Abban a pillanatban nem tulajdonítottunk a sebesülésnek semmi fontosságot sem és vidám hangulatban maradtunk együtt éjfélig.

Hazamenet a feleségem fájlalni kezdte az ujját.

— Ne gondoldj rá, fiam! — biztattam az asszonyt — persze, hogy fáj, ha folyton azon jár az eszed. Most mindjárt hazaérünk, lefekszünk, alszol egy jót és reggel már nem is emlékszel rá, hogy megvágta az ujjadat.

De bizony nem így történt. Soha kétségbeejtőbb és zűrzavarosabb éjszakám nem volt. Három óra tájt az asszony felrázott álmomból és jajgatva mutatta az ujját, mely egészen megfeketedett; sőt mi több: a keze feje, különösen a csukló tájékán, felpuffadt majdnem akkorára, mint a kisebb fajtájú dinnye. Abban a pillanatban tudtam, hogy itt nagy baj van. Hídegvéremet amennyire-annyira megőrizni igyekeztem, nehogy az asszonyt megijeszsem. Bár hiszen nem kellett a szegénykét ijeszteni. Kétségbeesésében és fájdalomában a haját tépte:

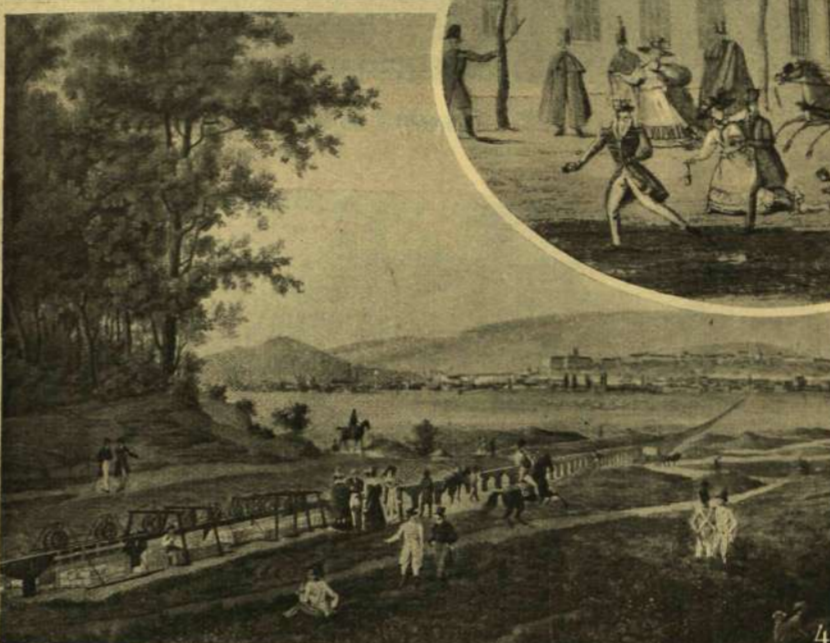
— Vérmérgezést kaptam! Meg fogok halni, Sándor! Végem van!

A nagy jajgatásra a szomszédos szoba népe, a két apróság felriadt és siránkozással növelte a kétségbeejtő helyzetet. Felköltöttem és behívtam a szakácsnét, a dajkát, meg a szobalányt, hogy vigyázzanak a feleségemre, meg a gyerekekre, — én pedig elindultam segítségért. A mentőkhöz hajtottam egyenest. Röviden elmondtam, mi történt. A mentőorvos rendelkezéseket tett és kijelentette, hogy alkalmasiműtetre lesz szükség. Visszafelé már a mentőkocsin robogtunk. Az orvos megjegyezte, hogy a kés alkalmasint rozsdás lehetett; az eset komoly; igaz ugyan, hogy hasonló esetek már többször végződtek gyászosan, de általában a gyors segítség, az idején való hozzáértő beavatkozás elejét veszi a nagyobb bajnak. Az orvos, megilletődve érthető aggodalmommal, a lelkemre beszélt:

— És a mi ebben a helyzetben a legfőbb kötelessége, uram, az a nyugalom. Talán soha, semmi alkalommal nem annyira elsőrendű kötelesség a nyugalom és a hídegvér, mint ilyenkor. A kapkodás, az idegesség, a fejevesztettség csak fokozzák a bajt.

Nem akarom a jelenet szörnyűségeit részletezni, csak röviden említem, hogy a mentőorvos, miután megvizsgálta a feleségem jobb kezét, félrehívott és megmondotta, hogy a feleségemet azonnal kórházba, vagy — ha tehetem — szanatóriumba kell vinni, a hol meg vannak a kellő felszerelések és berendezések. Ő nem tehet egyebet, mint a mit tett, kimosta és bekötötte a sebet.

... És a kívül este még jókedvűen mentem egy vidám vacsorára, és a ki még néhány órával ezelőtt mosolygott, tréfált, pajkoskodott és a ki — mielőtt lefeküdtünk volna — megcirógatta és megeskötölte az alvó gyerekeket, eligazgatva rajtuk a takarót, mostan ime, a

1. Az első lóvasút. — 2. Átkelés a Dunán, télvíz idején. — 3. Az első fiakker. — 4. Teher szállító lóvasút a Rákosmezőjén. — 5. A hajóhíd a múlt század elején.

KÖZLEKEDÉS A RÉGI PESTEN. — A székesfővárosi múzeumban levő egykorú eredetiek után.

robogó mentőkocsi belsejében hánykolódik fakó arccal, halálra váltan... Iszonyú.

Elhelyeztem szegénykét a szanatórium egyik zobájában, a honnét rögtön eltávolították zsal, hogy a betegnek nyugalomra van szükség. Csaknem tébolyodottan jártam-keltem az utcák éjszakájában; majd a gyerekek jutottak eszembe és akkor hazarohantam. Reggel jókor, ismét a szanatóriumba hajtottam, a hol megmondták, hogy éppen most operálják a feleségemet. Így telt el, ebben a gyötörő izgalomban egy óra, — nem, egy egész esztendő — a mikor végre közölték velem, hogy az operáció sikerült, de a beteget a műtét annyira kifárasztotta, hogy napokig tart, a míg némi erőre kap és addig szó sem lehet arról, hogy viszontláthassam. Istenem, Istenem! De a fődolog mégis az, hogy az operáció sikerült.

Sikerült ám, de csak félig-meddig. Egy hét múlva az alig begyógyult sebhöz újból hozzá kellett nyúlni. Mennyit szenvedett a szegény asszony a miatt a rozsdás kés miatt!

Timárék egészen oda voltak. Az a baráti együttérzés, a mely családunkat egybefűzi, magában véve is elég okul szolgálhatott arra, hogy a feleségem állapotát iránt aggodalomtól és részvételtől eltelve, a nap minden órájában tudakozódjanak. Az a körülmény pedig, hogy a szerencsétlenség voltaképpen náluk történt — bár akaraton és tudokon kívül — a kés pengéjén rejtőzködő, szemmel alig észrevehető rozsdá miatti, egyenesen boldogtalanná tette őket. A mikor megtudták, hogy az operáció sikeresen végződött, Timár lelkendezve rohant hozzám:

— Hála Istennek — mondotta — csakhogy szerencsésen túl vagyunk ezen... Nem tudom, mi történt volna, ha... A feleségem magán-kívül van még most is. Elájult, a mikor megtudta...

Timárné és a húgai a templomokat bújták napokig és imádkoztak a feleségem felgyógyulásáért. Azt hiszem, Szent Antal pénztára

ritkán lát akkora és oly tömeges bevételeket, mint a minőköz az aggodalom napjain a Timár-család juttatta. Mikor aztán a feleségem vagy két hét múlva lábadozni kezdett és már kisebb sétákat tehetett a szanatórium parkjában, a gyerekeket is kivítem hozzá látogatába. Timáréknak persze minden alkalommal referálni kellett. Ezer meg ezer kérdéssel ostromoltak:

— De nem vágta le az ujját, úgy-e?
— Nem, nem, ha mondom. A kötést sem viseli már rajta. Mindössze a behegedt varrat látszik, de a főorvos azzal biztat, hogy pár hónap múlva az is eltűnik.

Aztán meg:
— Mit szolt, a mikor a gyerekei meglátogatták?
— Semmit sem.
— Semmit?
— Csak ölelte, meg csókolta őket.

Anyi kérdézősködtek folyton, hogy végre így szoltam:

— Most már annyira jobban van az asszony, hogy akár egész nap fogadhat látogatókat. Tudjátok mit, győződjétek meg saját szemetekkel, hogy egészen jól van. Mi több, meg is hizott egy kicsit. Használt neki a pihenés. Elvégre az is valami, hogy álmában gyereksírás nem zavarta. Végre kedvére alhatott eleget. Eridjétek és látogassátok meg. Örömet szereztek neki.

Timárné aggodalmas arcot vágott:
— Nem. Ezt nem tehetjük.
— Miért nem?
— Bizonyára haragszik reánk.
— Nevetéses! Ugyan miért haragudnék?
— Nálunk történt a baj...

És hiába fejtegettem okkal is, móddal is, hogy hiszen a szerencsétlenségért, ha egyáltalán felelős valaki, egyedül ő a felelős, miért nem vigyázott és miért vágta meg az ujját. Hiába fogadkoztam és esküdöztem, hogy a feleségem látni kívánja az ő aranyos barátait, nem

akarták elhinni és azzal gyanúsítottak, hogy én a feleségem számlájára udvariaskodom és nagylelkűsködöm. Mi több, Timárné kijelentette, hogy csak akkor bizik a feleségem bocsánatában, csak akkor hiszi el, hogy a régi barátság változatlanul fenmaradt, ha — mielőtt a feleségem kiszabadul a szanatóriumból — első dolgunk lesz náluk látogatást tenni. Ezt rögtön megígértem. Timárné a fejét csóválta:

— Tamás vagyok benne. Csak akkor hiszem el, ha itt, az én lakásomon ölelhetem a szívemhez a feleséget és itt kérhetek tőle bocsánatot.

Nos, egy hónap elteltével a feleségemet hazahoztam a szanatóriumból. Jókedvű volt és boldog volt, annál inkább, mert odahaza három szép napernyő és ugyanannyi új kalap várta, továbbá egy egészen új utcai toalett. Ennyi figyelemmel a férj tartozik a feleségének, a kit szinte menyasszonyaként szeret újból, a hosszas távollét után.

Egy szép tavaszi reggelen hoztam haza makkegészségesen az anyjukomat. És dőlben már beleültünk a gummitalpú bérkocsiba, mely Timárékhöz robogott velünk. Új kalapjában, új napernyőjével is elegáns új öltözetében igazán jól festett az én hű párocskám. Jobb szerettem volna idegen városban, idegen emberek közt kószálni vele, mint hat év előtt, a nászúton. Ime: végre hazahoztam az asszonyt a házhoz, és a helyett, hogy magunk közt maradjunk, társaságba kell mennem vele. És még milyen társaságba! Szeretem és nagyra becsülöm Timárékat, de előre borzadok az érzékeny viszontlátási jelenettől. Itörzom a hisztérikus kitörésektől, könnyektől és a várhatólag áradozó szó-rohamoktól. Csak már töl-estem volna rajta! De hát megígértem, hogy azonnal viszem az asszonyt. És a feleségem is akarja. Köszönetet akar nekik mondani azért, hogy imádkoztak, aggodtak érte, és egyuttal szemrehányásokat tenni, hogy félszeg előlételemből egyszer sem látogatták meg.

Mondom, zúgolódtam magamban e miatt a látogatás miatt, sőt az ártatlan kis gyerekeim

Lebedeff: Alexei Mihailovics halála.

Lebedeff: Bojár lakodalom.

Repin: Bucszás az újonczóktól.

Wasnetsoff: A vetélytársak.

Volkov: Nagy Péter császár az elítélt zárkájában.

Poljenoff B. D.: A várkastély kapuja előtt.

Korovin C. A.: A vesszőzés.

Wasnetsoff: Leventék.

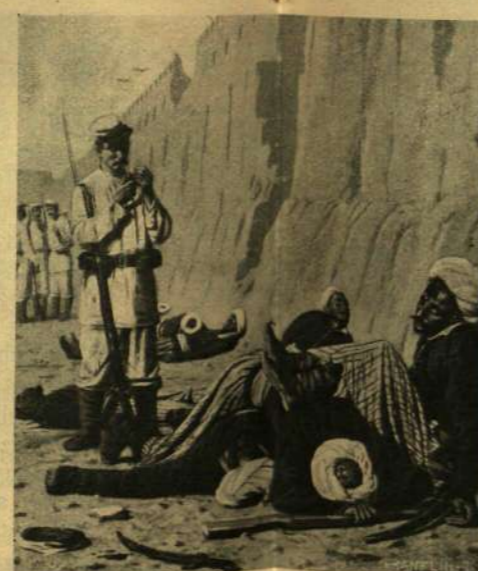
nevében is, a kik ime, alig tért haza anyukájuk, máris nélküle maradtak megint.

Odaértünk. A lift föl vitt a negyedik emeletre. (Jaj, csak túl volnék már ezen az érzékeny jeleneten! Nem szeretek síró asszonyokat látni.) Becsöngetek a lakásba. A szobaleány ajtót nyit. Most az ismert előszoba-hangulat. A fogásra akasztom felöltőmet és czilinderemet. A szalon ajtaja felpattan. Zűrzavaros, artikulálatlan kiabálások, apró sikolyok. Nem múlt el egy fél percz sem. Jól jegyezzük meg: egy fél minutum sem. Szétnézek, magam vagyok az előszobában. A feleségem már odabent van. Hát persze. Ismét a zűrzavaros zsvaj. Átlépek én is a küszöböt. Bent vagyok a szalónban én is.

És majdnem kővé meredek a csudálkozástól. A négy nő: feleségem és Timárné, meg Timárnének a két húga ott sűrög-forog, illeszkedik a konsol-tükör előtt és javában próbálgatják az egymás új tavaszi kalapjait. Minden átmenet nélkül. Ex abrupto. Folytatták a dolgot ott, a hol egy hónap előtt elhagyták.

Ajvasovszki: Tengeri vihar.

Werestsagin Vasul: A legyőzöttek.

Brennikoff: Kivégzés a régi Rómában.

A MOSZKVAI TRETJÁKOV-KÉPTÁRBÓL.

A TRETJÁKOV-KÉPTÁR MOSZKVÁBAN.

Míg az orosz irodalom termékei diadalmas pályafutásukban egész Európa olvasóközönségét meghódították és szerfelett nagy hatással voltak az egész modern irodalomra, az orosz képzőművészet modern korának alkotásai meglehetősen ismeretlenek maradtak. Egy-egy kiemelkedőbb művész neve, így Werestsaginé, Repiné, Somoffé ismertté vált ugyan, de egészben mégis csak az maradt sorsa az orosz festészetnek is, mint századunk magyar festészetének: alig egy-két alkotása lett a kultura közkinccse.

Az orosz festészet a mult században csakúgy, mint a mienk is, nem szervesen a hazai földről nőtt ki, hanem a külföld művészetén nevelődött föl, formái idegenek voltak s csak az ábrázolás tárgya volt hazai, s kétségtelen, hogy a hirtelen, előzmények nélkül felsarjadt művészet nem érte el a nagy kulturnemzetek modern festészetének színvonalát. Mégis az Európaszerte megnyilvánuló érdeklődés az orosz viszonyok iránt, napjainkban mindjobban felkelti az érdeklődést iránta, annál is inkább, mert a festők között nem egy eredeti, nyugtalan, forrongó tehetség akadt.

Annak, ki a XIX. század orosz festészetével

megismerkedni akar, elsősorban a moszkvai Tretjakov-képtárt kell felkeresnie, mely a legnagyobb és legértékesebb modern orosz képzőművészetének két gazdag moszkvai posztókereskedő alapította ezt a képtárt. Egyikük csak nyugoteurópai képeket gyűjtött, így kerültek a gyűjteménybe Munkácsytól, Menzeltől, Meissoniertől is képek, a másik kizárólag orosz képeket vásárolt. 1893-ban Moszkva városa örökölte a gyűjteményt, mely több mint ezeröt száz képből áll, melyekből lapunk egy barátja, ki Moszkvában járt, néhánynak reprodukcióját elhozta magával.

Ha olvasóink végignézik a közölt képeket,

alighanem érezni fogják a hetvenes-nyolcvanas évek európai művészetének hangulatát rajtuk. Nemcsak a főleg történelmi tárgyakra, hanem a képek kompozícióján, festési módján is azonnal észrevehető a történelmi iskola. A történelmi képek mellett zsánerképeket találunk csakúgy, mint az nálunk divatos volt, mintha a nyolcvanas évek magyar kiállításainak valamelyikét látnók. A képek elbeszélnek valamit, egy nevezetes eseményt, vagy egy egyszerű emberi dolgot, melynek mégis mély jelentőségű háttere van, azaz történelmi zsánerképek. Mindnek meg van aztán valami morális tendenciája is s főleg ez választja el őket a

ma művészetétől, mely csak művészeti értéket keres.

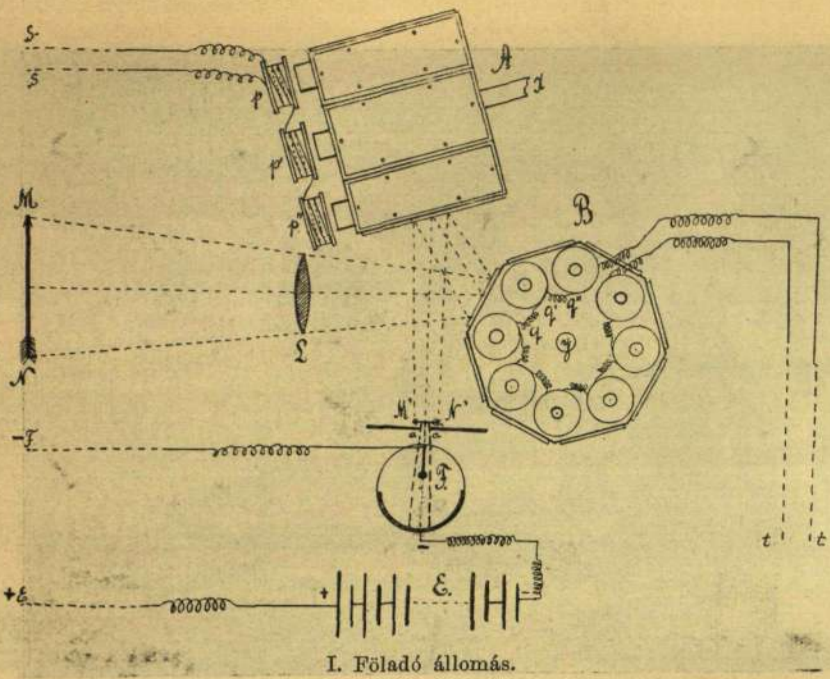
Nem illik azonban ez a megállapítás Ajvasovszki képére. Ez korábbi idő szülőtte: még teljesen a francia romantika hatását mutatja. Ajvasovszki művészetére igen jellemző, mert legjobb képei, melyek ismertté tették őt hazáján kívül is, mind ily regényes hangulatú tengeri képek.

Werestsagin képe csakúgy, mint a mester többi híres alkotása a háború borzalmai ellen akar hangulatot kelteni. Kompozíciója, melynek monumentalitást a várbástya hatalmas vonala ad, erősen emlékeztet egyik leghíresebb képére a «Salamon falá»-ra, mely szintén a Tretjakov-képtárban van, mely a leggazdagabb gyűjteményt bírja a nagy háború-festő műveiből.

Repin a másik híres orosz művész, kit főként Tolstojról festett képei tettek ismertté, sok tekintetben hasonlít Munkácsyhoz. Körülbelül egy eszmekör foglalkoztatta őket és alkotásmódjuk is sok hasonlatosságot mutat, de Repin képeiben van valami mély lelki fájdalmat viselő vonás, mely Munkácsy művészetéből hiányzik.

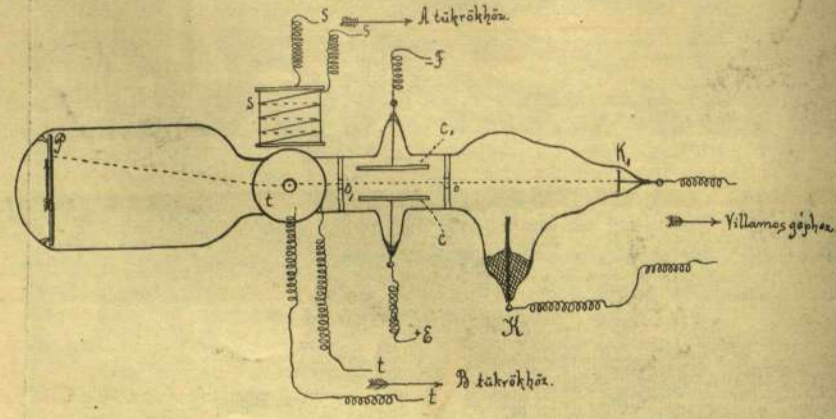
Poljenoff képe már legteljesebb mértékben mutatja a történelmi festészet fegyvertárát, csillogó ruhákat, fegyvereket, theatralis kompozíciókat, a mint azt minálunk Benczur képein láthatni, ugyanígy Lebedeff, Wasnetsoff, Volkov, Brennikoff képei is. Mindezek a művészek erős hasonlatosságot mutatnak a korukbeli többi európai történelmi festővel, úgyszólván csak tárgyi különbség van közöttük, a formák mind a német iskola hatását árulják el, és az orosz festők is, mint a magyarok, átkutattak hazájok multját s megfestették annak jelentősebb eseményeit.

A Tretjakov-képtár orosz részének zömét

I. Földelő állomás.

ROSIŃG TÁVOLBALÁTÓ KÉSZÜLÉKE.

II. Leadó állomás.

ennek az iskolának alkotásai teszik, jelentékenyen vannak még képviselve benne a zsánerképek is, kivált a legkiválóbb orosz jelenetfestőnek, Makovszki-nak műveivel. Sok ethnographiai vonatkozás van feldolgozva bennük, de a képek szemlélésekor szintén csak az az érzésünk marad, hogy az orosz népek csak úgy, mint a magyarnak, nem született még meg az a művésze, ki a népet a maga őseredetiségében és erejéhez hozzá méltón ábrázolni tudja. F. Z.

A TÁVOLBALÁTÁS PROBLÉMÁJA.

A milyen föltűnést keltett a XIX. században a hírneves Preece mérnöknek állítása, mely szerint a légynek futása mikrofonnal erősebbnek hangzik, mint a fahidon átszárguló tüzes paripának dobogása; vagy a milyen meglepő volt Smith Willoughby-nak nyilatkozata, hogy az ember telefonnal még a fénysugárnak fémlenzere ütődését is meghallhatja: ép oly bámulatba ejtők a XX. század legzseniálisabb korszakában is a modern fizika és technika egyik legszebb vívmányának, a távolbalátás problémájának megoldásáról keringő hírek. S joggal. Mert gondoljuk csak el, minő új világ nyílnék meg számunkra, ha szemünk látástávolsága, akadályt nem ismerve, mértőföldekig nyúlhatna s ha szobánkban ülve nézhetnők végig Londonnak, Párisnak vagy akár New-Yorknak legnépesebb utcáit, avagy Budapest legjobb színházainak és czirkuszainak előadásait. Mily mesébe illő találmány volna az, melylyel például egy gyárnak igazgatója íróasztala mellől láthatná a gépek körül sűrű-forgó alattalóit s onnan gyakorolhatja felügyeletét...

Nem esoda, hogy már két évezrednél hosszabb idő óta emészt a távolbalátásnak vágya sárteknéknék újdonságokért lelkesedő elméit. Lázás energiával dolgoznak minden oldalról; kísérlet kísérletet követ, de — sajnos — mindig csak eredménytelenül. Azok a milliók, melyekről a napilapok hasábjai távolbalátó, mérész álmaikban álmodoznak, még mindig várják a nagy zsenit, ki értők kezét is kimeri nyujtani.

Hiába, a telefónia problémája kemény dió. De azért nem megoldhatatlan. S ha *Ayrton* és *Perry* műszere, *Sziggyártó* tükrös távolbalátója, *Nipkow* teleszkópja és *Szezezanik* telekroszkópja nem is ütötték meg teljesen a mértéket: már *Dussaud* teleszkópja, *Nisco*, *Dieckmann*, *Ruhmer* és *Armengaud* távolbalátó készülékei jobban megállják helyüket. A napokban meg a szentpétervári technológiai intézetnek egyik kitünő tanára, *Rosing* szinte orszólángrással vitte előbbre a távolbalátásnak nehéz feladatát, a mikor e szép problémának talán végleges és egyedül praktikus megoldását mutatta be az orosz technikai társaság előtt.

Az ő igazán leleményes újdonságával, vagy mint maga nevezi «elektromos szemével» óhajtom a föltaláló szíves engedélyezése után kedves olvasóközönségemet e néhány sorban megismertetni.

A mint *Ries* és *Bell* telefonja a hangot, beszédét a maga összes nüanszaival, *Gray* és *Cerebotani* telautográfja a rajzot és kézírását minden karakterisztikus vonásával s a híres *Korn* és *Belin* telefotográfja a fényképet leggyengédebb árnyalatával a messze távolból is a hallgató vagy szemlélő elé tudja varázsolni: úgy sikerült *Rosing*-nak is a nagy távolság miatt láthatatlan térbeli jelenségeket, alakokat mozgásukkal együtt, a jelenség lefolyásának idejében szemünk elé állítani.

S hogyan valósította ezt meg *Rosing*? A mint a telefonnál, telautográf- és telefotográf-nál a hangot, írást vagy képet elektromos áram szállítja egyik helyről a másikra: épúgy a telefóniánál is ez volt az első s talán egyedül helyes és czélhoz vezető gondolat. A távolbalátás problémájánál ugyanis olyan feladó-állomásra van szükségünk, mely a továbbítandó tárgynak képét alkotó fénysugarak mindegyikét először elektromos energiává változtatja s aztán ezen villamos áramot oly leadó szerkezethez szállítja, mely a földő-állomásról érkező elektromos hatásokat újabb erőjének megfelelő fényhatásokká alakítja.

1817 óta, a mikor *Berzelius* a szelént fölfedezte, már több olyan anyagot ismerünk mely megvilágításának minősége szerint változtatja elektromos vezetőképességét. A telefónia első kísérletezői szorgosan föl is használták főleg a szelénnek ezen jellegzetes sajátosságát. *Rosing* azonban eltér a régiéktől s a szelént a *fotolemmel* cseréli föl. E fotolemm *F*, mely távolbalátó készülékének egyik leglényesebb része, riktított hidrogénnel töltött üveggömb, melynek belső homorú felülete körülbelül félg nátrium illetve kálium-amalgammal (fonsorral) van bevonva s egy *(L)* elektromos telepnek negatív sarkával összekapcsolva. Az amalgamozott felülettel szemben platina elektród nyúlik az üveggömbbe. A fotolemm a rászó fény hatására nyomban kislát s áramot indít meg, melynek erőssége *Righi* és *Stoletow* megfigyelései szerint egyenesen arányos az elemre eső fény intenzitásával. Ha tehát a továbbítandó tárgy képének minden egyes pontjáról e fotolemmre vetítjük a fénysugarakat, akkor az ezen utóbbiaknak minősége szerint majd erősebb, majd gyengébb áramot küld a leadó állomáshoz, hogy ott ismét fényhatásokká változva az eredeti tárgynak képét varázsoltsa a megfigyelő elé!

Rosing távolbalátó-készülékénél az elektromos áramot egy *Braun*-féle csőbe vezeti, mely műszerének leadó állomása. E cső léghijas üvegcső *K* és *K*, elektródokkal (2-ik rajz), melyek magas feszültségű árammal, például egy *Holtz*-féle megosztó villamos-géppel vannak összekapcsolva. A csőben katódsugarak vonulnak végig és rávetődve a katóddal szemben levő *P* wolframsavas káliummal bekenet fluoreszkáló ernyőre, ezen fényfoltokat létesítenek. S mivel a katódsugarak egy *o* diafragma hatolnak keresztül, a fluoreszkáló ernyőnek mindig csak egy helye, egy pontja lesz megvilágítva.

Hogyan jön már most létre a távolból látni

óhajtott kép? Hogy ezt könnyebben megértessük, tekintünk mellékelte rajzainkra. Az elsőn a feladó-, a másodikon a leadó-állomást látjuk. A két állomás három pár drótvezetékkel (*SS*, *tt*, $-F+E$), van összekapcsolva. A feladó-állomáson a továbbítandó *MN* mozgó tárgynak valós képét egy gyújtólencsével (*L*) mindenekelőtt a *B* tükrörendszerre vetítjük, a honnan a visszaverődés törvényeinek megfelelően elhelyezett másik *A* tükrörendszerre, majd az *aa* átlátszatlan ernyő kis nyílásán keresztül az *F* fotolemmre esik. A tükrörendszerek nyolcnyolc siktükrőlappból készült egyenes hasábok, melyek egymásra merőleges tengelyek (*x y*) körül forgathatók. A forgatást villamos motor végzi, még pedig oly gyorsasággal, hogy a képnék elemi pontjairól a fénysugarak egy tized másodperc lefolyása alatt mind sorra a fotolemmre esnek s innen mint elektromos áram hatolnak az *F* és *E* drótvezetőkön a *Braun*-féle csőbe forrasztott két kondenzátorhoz, *CC*-hez. E kondenzátorok feladata a *Braun*-féle csőben végighuzódó katódsugarak irányának befolyásolása. A katódsugarak ugyanis a fotolemm működése előtt a csőben levő *o*, diafragma nyílásának helyzete miatt nem tudnak az ernyőhöz hatolni; de mikor a fotolemm a továbbítandó tárgy képeről jövő fénysugarak hatása folytán működésbe lép s a két kondenzátor a sorra átvindók képelemek megvilágításának megfelelően erősebb vagy gyengébb elektromos árammal telik meg; a katódsugárnyaláb a származott elektromos mező hatása alatt kimozdul eredeti irányából még pedig úgy, hogy a diafragma nyílásán többkevesébbé áthatolhat s az ernyőre jutva, azon az eredeti kép megvilágításával arányos erősségű fényfoltokat létesíthet.

Rosing ily módon elérte azt, hogy fluoreszkáló ernyőn megjelenő képnék világítása az eredeti kép megvilágításával megegyezzen. De hogy a megfelelő fényerősségű pontok a fluoreszkáló ernyőnek azon helyén jelenjenek meg, a hol az eredetiben láthatók, *Rosing* a *Braun*-féle csövet a második (*o*,) diafragma után két egymásra merőleges elektromágnessel (*s* és *t*) vette körül, melyeket a feladó-állomás két forgó tükrörendszeréhez csatolt drótekerekkel (*p p'* *q q'* és *q' q'*) kapcsolta össze. A tükrök forgásakor a tekercsekben indukált áramok keletkeznek, melyek az *s* és *t* elektromágnessébe jutva mágneses mezőt létesítenek s a katódsugarak irányát megváltoztatják. Ily módon a katódsugarak a fluoreszkáló ernyőnek csakis azon helyén létesíthetnek villanásokat, melyek az eredeti kép helyének megfelelőek.

Rosing távolbalátó-készülékének leadóállomásán tehát a továbbítandó kép minden egyes pontjának helye és megfelelő fényerőssége csakis a mozgó tárgy mozgásának idejében lesz látható a fluoreszkáló ernyőn. S mivel a mozgó *MN* tárgy minden egyes pontjának fénysugara oly gyorsan ér a leadó-állomáshoz, hogy az ernyőn ide-oda szaladgáló fényfoltok határai szemünkben egy képpé olvadnak s mivel a tárgy minden egyes mozgásállapotáról ily módon létrejött képsorozat szintén igen rövid

időn belül (körülbelül $\frac{1}{10}$ másodpercen belül) játszódik le az ember szeme előtt, a *Braun*-féle cső fluoreszkáló ernyőjén az eredeti mozgó tárgynak kinematografikus élőképét láthatjuk. Ime a távolbalátás problémájának zseniális megoldása és a jeles orosz tanárnak, *Rosing*-nak diadala.

Grész Leó.

REZÁNOV.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta Atherton Gertrude. Angolból fordította Esty Jánosné.

Természetesen tudott arról a törvényről, mely megtiltja a spanyol gyarmatoknak az idegen hajókkal való üzletkötést, de egyrészt arra támaszkodott, hogy hasznára fordíthatja a spanyol királynak ama rendelkezését, melyet az, a császár kérésére, a *Krusenstern*-féle expedíció érdekében kibocsátott — vagy ha másképp nem megy, megsegíti a saját leleményessége és ügyessége. Míg egyrészt mindezei tapasztalhatta a királyi rendelet hasznos voltát, a mennyiben ezáltal megkíméltetett a sok fárasztó szertartástól és mulhatatlan a legszivélyesebb vendégszeretetre talált, másrészt rájött arra is, hogy a spanyolok e messze terjedő tartományuk határszélén sem vetkőzték le a közmondásos bizalmatlanságukat az idegenekkel szemben. Ellenkezőleg, izolált helyzetük még inkább óvatossá tette őket. Bár nem méltányolták eléggé *Kalifornia* gazdagon termő földjét és egyáltalában nem a nagyszerű öblöt, mely befogadhatná a világ összes hajóit, — másrészt a papság lelkes buzgalma, az indiánok megtérítésében, a spanyolország hagyományos politikája, mely mindig arra törekedett, hogy oly messzire terjeszkedjék ki keletnek, a mennyire csak lehetséges, mindegyüttvéve oly szívós ragaszkodást fejtett ki bennük a nagyterjedelmű tartományok iránt, mintha már tudták volna, hogy az talajában aranyat rejtget és éghajlatában, csak úgy, mint földjében, a gazdagságnak oly kiapadhatatlan forrását tartalmazza, a melylyel soha többé nem fognak rendelkezhetni. *Rezanov*nak sem volt ugyan tudomása, a *Kalifornia* talajában rejli kincséről, de *Argüellónak* egy odatett megjegyzése, hogy a *monterey-i* hegységekben ezüst- és ólomereket találni, felkeltette figyelmét. Senki sem méltányolta nálánál jobban *Kalifornia* kézzelfogható előnyeit. *Baránkov*, a társulat igazgatója, húsz éven át gyűjtötte erre vonatkozólag az adatokat amerikai és angol hajótulajdonosoktól s az adatokat most *Rezanov* egybefoglalta. Ma pedig *Concha* és fivéréi még bővebb felvilágosítással szolgáltattak neki; és ezek, valamint a pártatlan szépségű öblől szemlélete egészen felvillanyozták. Minő nagyszerű ajándék volna ez *Oroszország* számára! És ezt hazája majd neki köszönheti! A kőd sötéten emelkedett fel a *Csendes-tenger* felől és elrejtte őt és hajóját, elzárta szemei elől a partot. De ő nem vette észre. Előzte magát az előbbeni rossz sejtelmeket és álmodozásba merült. Néhány év alatt a társulat benépesíti a *Columbia* folyó torkolatát, elég hatalmas lesz akkor már, hogy számoljanak létezésével Európában is, és akkor majd egy csapással elfoglalja *Kalifornia*it.

Mexikó, földrajzi fekvésénél fogva, sivár, terméketlen, vízszegény, pusztá terület, nem küldhetett oda számottevő segítséget; és ő neki, ki azon időben már föltétlen hatalomra tett szert az udvarnál, gondja lesz rá, hogy az orosz hajórajt elvegye *Spanyolország* kedvét attól, hogy e távol keleten fekvő gyarmatának segítségével siessen. A nagyhatalmú társulathoz, melyet mindezei csupán a vagyonszerzés forrásának és nagyravágásának szolgáló eszközetek tekintet, már most valódi önzetlen szeretettel ragaszkodott. Még akkor is, midőn kísérteivel keserves menetelést tett a befagyott posványon és útalan hegységeken keresztül, ama borzalmas, Sítákban eltöltött tél alatt, midőn őt magát sem kímélte sem betegsége, sem éhség, csak növekedett buzgósága és szilárd elhatározása, hogy *Oroszország* számára kivívja a vezető szerepet *Európa* tengerentúli kereskedelmében. Az Egyesült-Államokat alig vette számításba. Tisztelettel ébresztett benne ugyan ez új világ, a mely független szelleménél és katonai tehetségénél fogva legyőzött egy oly ha-

EMLÉKÉREM DR. LÁKY MÁTYÁS TEMESVÁRI ÁLLAMI FŐ-REÁLISKOLAI IGAZGATÓ HARMINCEZÉVES JUBILEUMÁRA.

almas nemzetet, mint *Nagy-Britannia*, mindazonáltal egy még nagyon is új és kezdetleges civilizáció előharcosának tekintette az *Atlanti-occeán* partjain. A saját szibériai utazásaiiban tett tapasztalatai folytán ismerte az északnyugati *Amerika* óriás kiterjedésű műveletlen vidékeit, nem tartotta valószínűnek, hogy e kis államok csoportja, mely alapjában még alig szilárdult meg, a közel jövőben további terjeszkedésre még csak gondolna is. Hallott ugyan *Lewis* és *Clarek* a *Columbia* folyó torkolatához tervezett expedíciójáról — de mivel talán nagyon is orosz volt gondolkodásában — nem vett komolyan egy oly vállalkozást, melyet nem támogatott egy hatalmas nemzet. És miután csaknem egy félévad múltán tűzte ki csak *Amerika* csillagos lobogóját a *Monterey-i* erdőre, volt oka azt hinni, hogy *Oroszország* terjeszkedése, egy oly erőlyes szellemű férfi vezérlete alatt, mint *Niredei Petrovics* de *Rezanov*, történelmi szerepet fog játszani a *Drake* által felfedezett újvilágban, a tehetetlen spanyolok *kaliforniai* gyarmatában.

V.

Úgy volt megbeszélve, hogy az oroszok a misszióhoz való útjukban betérnek a *Comandante* házába és *Concha* sajátkezűleg készítette el a csokoládét számukra. Ismét egy ragyogó reggelre ébredtek, kevés ilyen reggel volt a tél és nyár közti időszakban. Még a ködös félszigetre is búját varázsolta, mielőtt a hegység felől beköszönthettek volna a passzát szelek, hogy alapjában felkavarják a homokbuckákat, elhordják *Jerba Buena* felé, elborítva útjukban az erődöt és mindenemű vegetációt; vagy pedig észak felől a fenyvesek birodalmából leszálltak a nagy ködök, hogy elfeledtessék *San-Francisco* didergő lakosságával, miszerint tiz mérfölddel feljebb még nyári forrósággal tűz a nap. Néhány hétre tavasz lett *San-Francisco*-ban, beköszöntöttek a meleg napok, a légcsodásan könnyűvé és átlátszóvá lett, a láthatár oly tiszta, hogy a távoli szigeteken még a virá-

IGNÁC KÁROLY BÁNFFY HUNYADI REF. LELEKÉSZ, A KI MOST ÜNNEPELTÉ ÖTVENÉVES JUBILEUMÁT.

gokat is meg lehetett különböztetni, minden ember oly könnyű szívvel és ruganyos léptekkel járt-kelt, mintha repülne, nem tekintették a múltat, nem törődtek a jövővel, mindenki csupán a jelennek élt, az öböl örökké változó színpompája és a hűvös tengeri szellő dejes varázsa áthatotta a képzeletet és a szíveket.

San-Francisco eme tavaszán történt, hogy *Concha Argüello*, dalolva, mint egy madár, készített csokoládét az oroszoknak, kiknek az ő közreműködése folytán jutott szerep hazája történelmében. Minden egyes csészét vigan habozta meg a «*molinillo*»-val, habosra verte az illatos csokoládét, közben megpirongatta cselédjét, a mint az ügyetlen kézzel egy finom porcellán csésze tartalmát kilocsantotta. A szegény *Róznak* bezeg nem volt dalolásra kedve, bár a tavaszi légy levegő kissé enyhítette búskomorságát és nem volt oly lehangolt, mint mikor a jeges szélben vagy hideg ködben csonjtja velejéig megborzosongott. Az előbbi kormányzó, a böles *Borica* nyolc évig szakszolgálatra ítélte őt, *Don José Argüello* házában, azért, hogy szeretőjének segítségére volt annak felesége meggyilkolásában. *Concha*, bár rendszerint gondatlan természetű volt is, minden tőle telhető elkövetett, hogy az indián leány kétségbeesett és rémült lelkiállapotát enyhítse. *Róza* imádtá fiatal úrnőjét, még akkor is hálás volt iránta, hogyha ez néha-néha indulatosan rászólt; mert nem tűntette-e ki őt kegyével *Kalifornia* legkibajosabb *Sennorita*ja, míg más leányokat, kik irygek és roszindulatúak voltak a szegény indián iránt, nem is méltatott figyelmére.

Concha orozái vetekedtek búhájós pirjukban a *kaliforniai* rózsával, a mely még a konyha ajtaját is elborította és melynek sűrű bokraiból a pacsrta éneke hangzott. Fekete szemei csak úgy égtek a csintalan tűzben, mint a rózsabokorban bujkáló napsugár, és hanyag mozdulatú kicsiny kezei még soha sem forgatták oly nagy buzgalommal a főzőkanalat.

— *Mira!* *Mira!* — kiáltott a szerencsétlen *Róznak*. — Most már harmadszor öntöd ki a csokoládét. Ma olyan a kezed, mintha fából volna. Töröld le a csészét a finom vaszonkendővel, ne azzal a vastag ronggyal! *Dios de mi alma!* Inkább *Maliát* hivatom el helyetted.

— A Szent Szüzre kérem *Sennorita*, könyörüljön rajtam! — jajgatott *Róza*. — Tessék idenezni, — hála a Szent Szüznek, — már három csészét megtöltöttem, a nélkül, hogy egy cseppet is elöntöttem volna belőle. A finom vaszontörő van a kezemben. Tessék megnézni *Donna Concha*, igazat mondok-e?

— *Bueno*; csak vigyázz, hogy egy csepp se maradjon a csésze alján, úgy megbocsátok, — jó, jó, ne esköld a kezemet, te boldons! Hogyan keverjem akkor a csokoládét? Csak jól viseld magad, akkor számodra is meggyújtok egy gyertyát, valahányszor elmegyek a misszióba. Az orosz urak ma mennek oda. Láttad te az oroszokat, *Róza*?

— Láttam őket, *Sennorita*. Hisz én szolgáltam fel tegnap az asztalnál.

— Igaz; elfelejtettem. Mit tartasz felőlük? — Nem törődnek az olyan nagy urak, hogy egy szegény indián leány mit tart felőlük? Nagyon szőke a hajuk, de talán úgy divat az ő hazájukban; de előttem szokatlan; a szakállas ember pedig nem tetszik nekem!

— Ó excellentiája nem visel szakállt, — azt az urat értem, a ki velem szemben, anyám jobbán ült.

— Az egy nagyon előkelő úr lehet, *Sennorita*; még sokkal előkelőbb a kormányzónál és az vén és vörös hajú. Előkelőbb még *Don José*-nál is, kit a szentek oltalmaznak! vagy a padreknál a misszióban. Talán király ő, olyan király, mint a mi felkent királyunk *Spanyolországban*. Úgy-e király, *Sennorita*?

— Nem, de annak kellene *Lennie*. Neked adom a piros köpenyemet, *Róza*, — azt, mely a vally jött *Mexikóból*. Kaptam már egy másikat, ez már ügyis szűk lett. *Ana Paulának* szántam ugyan, de te jó leány vagy, hadd legyen vasárnapra egy szép köpenyed, mint a többi leányoknak. Adok egy piros szalagot is a hajadba.

Róza erre a csokoládés fazék tartalmának felét kiöntötte a földre, mire *Concha* őt jól pofonította. De azért nem üzte el magától,

ember színes mellényt? csak annak volna szabad komoly formában a választ megköszönöm, ki vagy új szempontokat tud belevinni a kérdésbe vagy pedig igen szellemes. Voltak már példák az újságírás történetében mind a kétféle, Szomaházy azonban beéri azzal, hogy egyszerűen törvénybe foglalja azt, a mit a józan ész vagy az illetudás amúgy is diktál. Könyve sem az iradalom, sem a társadalomfilozófia nagy nyereségének nem mondható.

Új könyvek.

A csecsemők táplálkozás bántalmi és azok orvoslása. Irta dr. Bauer Lajos. Budapest, Lampel Róbert kiadás; ára 4 korona. A krakelerek alkonya. Irta Szomaházy István. Budapest, Singer és Wolfner kiadása.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a következő napokban: Donogh István volt 48-as honvéd, 84 éves korában Nagybecskény. — Dr. Hmschler Agoston, a budapesti tudományegyetem nyilvános rendkívüli tanára és a Szent István-kórház főorvosa, 49 éves korában Rigikáltbadban. — Petró Pál ügyvéd, Pozsony vármegye virilistája és volt tb. alügyésze, a Csallóköz központi takarékpénztár vezérigazgatója 62 éves korában Dunaszerdahelyen. — Dr. Mészáros Márton kir. kereskedelmi és váltótörvényszéki bíró, 47 éves korában Budapest. — Kilyén Ferenc, a dévai kir. törvényszék bírja, 40 éves korában Kolozsvárt. — Sebertyén Gyula királyi tanácsos, az állami tanítóképzőintézetek szakfelügyelője, 63 éves korában Budapest. — Kovács József, a lippai állami polgári és felső kereskedelmi iskola igazgatója, 48 éves korában Lippán. — Hadady Géza kegyes tanítóról áldozópap, főgimnáziumi rendes tanár, 47 éves korában Sátoraljaújhegyen. — Letzter Simon királyi kereskedelmi tanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a kassai kereskedelmi és iparkamara pénztárosa, 73 éves korában Kassán. — Beck Antal református orgonista kántor, főgimnáziumi zenetanár, 58 éves korában Hajduböszörményben. — Hausner Oszkár cs. és kir. alezredes, a nagyszebeni cs. és kir. hadapródiskola parancsnoka, 54 éves korában Edlachban. — Giger Ferenc, az esztergomi főkapitány jóságfelügyelője, 61 éves korában Nánán. — Tomesiny Tomosányi Lajos m. kir. közalapítványi uradalmi főfelügyelő, 63 éves korában Szekszárdon. — Somlyói és noszlopi Noszlop Kálmán, a

Szent László-intézet tagja, nyug. szakonyi plébános, 65 éves korában Közegen. — Muttynszky Endre gyógyszerész, 29 éves korában Szászabánán. — Mészey János földbirtokos, Pestmegye és Szolnokmegye törvényhatóság bizottságának tagja, 40 éves korában Budapest. — Fülöp Antal városi tanácsos, a Keszthelyvidéki Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatója tagja, 61 éves korában Keszthelyen. — Wallaschnigg Antal fűmelkereskedő, kamarai tag, 75 éves korában Fiumében. — Hörk István, a Rimamurányi vasmű r. t. tisztviselője, 35 éves korában Budapest.

Özv. KRISHABER GYULÁNÉ, szül. Krishaber Berta, 79 éves korában Budapest. — Özv. BERTALAN JÓZSEFNÉ, szül. Kolossa Petronella, 78 éves korában Nagybarkócon. — Bokor ADOLFNÉ, szül. Elías Sarolta, Bokor Adolf szegedi gyógyszerártulajdonos, városi törvényhatósági tag felesége, 43 éves korában Szegeden. — Özv. nyitrai ZERDAHELYI ADOLFNÉ, szül. Hanke Ernesztina, 87 éves korában Nyitra Szerdahelyen. — NUBER SÁNDORNÉ, szül. Vida királyi tankerületi főigazgató özvegye, 75 éves korában Eperjesen. — PLINCS MIKLÓSNÉ, szül. Csigházy Jozefin, 69 éves korában Spalatóban. — Özv. DRÓZDI JÁNOSNÉ, szül. Jókay Etel, 63 éves korában Budapest. — Özv. deszéri Bokor GRÓGYNÉ, szül. Nyirák Mária Léván. — Özv. BAKSA MIHÁLYNÉ, szül. Széll Terézia, 76 éves korában Hódmezővásárhelyen. — RAJTS ISTVÁNNÉ, szül. Prád Karolina, 52 éves korában Vicsán. — CSIK JÓZSEFNÉ, szül. Schmillár Aranka, 42 éves korában Bonyhádon. — PÁLFY TIBORNÉ, szül. Schwigutt Paula, 29 éves korában Örkényben.

EGYVELEG.

* Új távola-fotografáló készüléket talált fel a bécsi Tschömer Lajos, egy úgynevezett 'fototelegráf' melylyel bárminő kép a távolba tud áttelegrafálni. Tschömer készüléke főleg abban teret el a többitől, hogy bármely telegrafóra rácsatlakozható s hogy a könyvnyomtatásnál használt rásztér (rács) képet továbbítja. G. L. * Drótnélküli táviró a víz alatt járó hajókon. A drótnélküli táviró mindig szeleesebb körben talál alkalmazásra. Újabban két francia víz alatt járó hajót is felszerelt vele, hogy itt is kitanulmányozhassák használhatóságát. G. L.

SÁRGA JÁNOS cs. és kir. udvari szállító ékszerész budapesti főüzlete Kigyó-tér 5. sz. alatt megnyitott. Kolozsvári üzlete és gyára változatlanul megmarad, hogy rendelések mindkét üzletből elintézzést

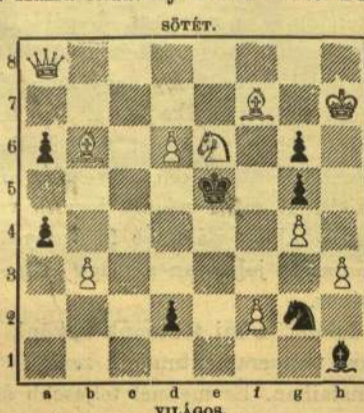
nyerne. Árjegyzék lapunkra való hivatkozással ingyen és bérmentve.

A Gerő-Ferencz-féle középiskolai internátus (VII. Rózsatelepi 33., telefon 79-84.) mint az előző években az idei vakáció alatt is előkészít közép- és kereskedelmi iskolai javító, hadapródiskola való felvételi és önkéntességi vizsgára. Jelentkezés délután 4-7-ig, vasárnap délelőtt 10-1-ig.

Szeplős és pattanásos bőlyek és urak részére kizárólag a Diana-aroktróm és Diana-szappan bőrpótló- és széplőtisztító ajánlható. Ára 75-75 krajczár. Egyedül kizárólag Erényi Béla Diana-gyógyszertára, Budapest, Károly körút 5. sz.

SAKKJÁTÉK.

2753. számú feladvány Herlaud S.-től Bukarest.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2749. számú feladvány megfejtése Kubel A.-től.

- Világos. Sötét. 1. Pa5-e1... Ke5-d5(-f5) 2. Ke3-f4(-d4) Kd5-d4 3. Fe1-b4(-h4) stb. b. 1. ... Kf5-g5 3. Fe1-d2 stb.

Helyesen fejtették meg: Mészényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A 'Budapesti Sakk-kör'. — A 'Budapesti III. ker. Sakk-kör'. — Ludányi Antal. — Wyehogrod Pál. — Beer Mór. — Góttlieb István (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintyó Róbert (Fakert). — Málner Mándor (Szombathely). — Hoffmann Antal (Lépevár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A 'Győri Sakk-kör'. — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — A 'Zborói Társaság'. — A 'Kaloocai Katolikus Kör'. — Vörös Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Budaörs-ujlak). — A 'Dunaföldvári Egyenlőségi kör' (Dunaföldvár).

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

Table with columns for departure and arrival times of trains from Budapest. Includes sections for 'A vonatok indulása Budapest nyugoti p. u.-ról' and 'A vonatok érkezése Budapest nyugoti p. u.-ra'.

Szerkesztői üzenetek.

Kis Károly. Nagyon iskolás ballada; gimnázista diákok szoktak ilyeneket írni, mikor még szokásban volt, hogy a tanár verset íratott velük iskolai dolgozatul.

A változó divathoz. Sajátságos vegyülde a prózai laposságnak, a verej szavakkal semmit mondó dagalynak és a nagyterjedő mesterkedésnek. A költészetnek nem ez az útja.

Reggeli kép. Ennek az angol költőnek fordításához a nyelvnek és a versechnikának sokkal biztosabb művészetre kell, mint a mennyi fordítása elárul, bár egyes sikerült sorok szerzeteljes elmélyedésre és lelkiismeretes műgondra vallanak.

KEPTALÁNY.

A 25-ik számban megjelent képtalány megfejtése: 'Szeretni a boldogokat öröm, a szenvedőket érvény.'

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Advertisement for 'Svájci selyem a legjobb!' (Swiss silk is the best!) by Schweizer & Co., Luzern.

Advertisement for 'Ha fáj a lába' (If your feet hurt) featuring 'Ludtalg-fűzőt' (Ludtalg support).

Advertisement for 'A modern Hölgy' (The modern lady) featuring 'Paradisia', 'Marmora', and 'Anonyme' products.

Advertisement for 'SALVATOR' lithium battery products, highlighting their effectiveness for various ailments.

Advertisement for 'Lohr Mária (Kronfusz)' products, including 'Flókók' and 'Páncsok'.

Advertisement for 'Kiapadhatlan forrás az erőnek' (Inexhaustible source of strength) featuring 'Sanatogen'.

Advertisement for 'UTI BÖRÖNDÖT' (Men's suitcase) and 'CSAGÓNÁL' (Travel bag).

Advertisement for 'ANTISUDOR' (Antiperspirant) for hand, foot, and armpit use.

Advertisement for 'M. & Mme CZARTORYSKI' cosmetics and perfumes.

Large advertisement for 'Meinl kávékeverékei' (Meinl coffee blends) featuring a steamship illustration.

Advertisement for 'Neuraszhol' (Neuralgic relief) for various pains and ailments.

Advertisement for 'MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER' (Mattoni's mineral water).

Advertisement for 'Oly hölgy' (Such a lady) featuring 'vesszőparipa-illómtészappant' (Willow bark toilet soap).

Advertisement for 'Serravallo kina bora vassal' (Serravallo's quinine wine with iron).

Advertisement for 'ÁGNES' (Agnès) medicinal products, including 'Edeskruty L.' (Sweetened cream).

Advertisement for 'ÉKSZEREK EZÜSTNEMŰEK' (Jewelry silverware) by Bergmann & Co.

Advertisement for 'Serravallo kina bora vassal' (Serravallo's quinine wine with iron) with a detailed description of its benefits.

Advertisement for 'KOCSIÁRUCSARNOK' (Coccy's carriage) featuring an illustration of a carriage.

Advertisement for 'Málnaszörp' (Raspberry syrup) and 'Gessler' products by Gessler, Budapest.

Női Felső Kereskedelmi Iskola
 Pozsonyban. Érettségi vizsga. Allás-
 kövítés. Internátus. Értelmét kívánatra küld AZ IGAZGATÓSÁG.

Rozsnyay
SERAIL
 pipere-
 különle-
 gességei

kipróbált, közkedvelt és igen elterjedt szerek — Serail-
 arccerémes kiváló hatású szepülő ellen, az arcot fehé-
 riti és báronypuhává teszi. Kis tégely 70 fillér, nagy
 tégely 1 korona 40 fillér. — Serail-eréme nappali
 használatra 1 korona. Serail-hajszesz hajhullás és
 kopnaképződés ellen. Kiváló hatású. Hajnövekedést elősegíti.
 1 üveg 1 korona 50 fillér. — Serail-puder. Kifinomult
 pipere-por fehér, rózsás és eréme színben. 1 doboz 1 K.
 Serail-szappan 1 drb 60 fillér. — Valódi opeszap-
 pan 1 drb 80 fillér. — Serail-szájviz 1 üveg K 1.50.

Kapható Török József gyógyszerárban Budapesten és
 Rozsnyay Máttyás gyógyszerárban, Arad Szabadság-tér.

JORGÓ JÁNOS

Órás és. és kir. törvényszéki hites becsüs. Óra-, ék-
 szer-, arany- és ezüstárú-kivitel minden országba,
BÉCS, III., Rennweg Nr. 75.
 Kérje ingyen és bérmentve nagy árjegyzékemet pon-
 tosági órákról gyári áron. Omega, Schaffhausen, Intakt,
 Zenith, Billodes, Audemars, Omega, Longines, Grazi-
 osa, valódi Hahn-órák 15 koronától feljebb. Új órák
 és javítások részére műhelyek. Bármely kivitelű zseb-
 órába 80 fillért új rugót tesz. Nikkel-horgony-
 remontor, színes lappal K 3-25. Valódi svájci nikkel-
 cilind-remontor K 4—. Különleges lapos gavalier-
 remontor acélszög nikkel-tokban finom fémlappal K 4-80. Valódi
 Roskopf-patent-nikkel-remontor K 5—. (Népiesen Glória-
 nevezet), fény-horgony-remontor, csiszozott tokban, 3 fedéllel,
 Valódi ezüsttokban a es. és kir. fényjelzőív. bélyegzőjével, 3 fedéllel,
 horgonyművel, köveken jár K 8—. Valódi ezüst-cylind-rem. K 9-50.
 Vasúti prozódus óra nikkel tokban eljárat K 11-30. Jorgó prozódus
 óra legjobb és legszebb kivitelben 15 valódi rubinkövel valódi ezüst-
 tokban K 27—. «Jorgó» pontossági óra nikkel tokban K 19—. Valódi
 14 kar. arany női remontor óra 18—. Valódi ezüst uri lánccal K 2—.
 Jó ébresztő óra nikkel tokban K 2-20. Új ingaóra 95 cm. h. K 12—.
 Minden megvásárolt és javított óráért kezességét vállalok.
 Tálkövetelés teljesen kizárva.

Technikum Mittweida
 Igazgató: A. Holtz, tanár. (Szász királyság.)
 Magasabb technikai tanintézet az electro- és gépesítési
 mérnökök részére. Gazdagon felszerelt electrotechn. és gép-
 építő laboratóriumok. Tanulmányi műhelyek.
 3610 hallgató a 36-ik iskolában.
 Program stb. díjtalanul a titkárság által.

**WÄGNER
 MANÓ**
 tan- és nevelőintézete
 Rákospalotán, Budapest mellett.

Nyolcz osztályú
főgimnázium nyilvá-
 nosági és érettségi vizsgák
 tartási joggal. — Nyilvános
polgári fuiskola.
 :: Lelkiismeretes felügyelet.
 Alapos oktatás. Jó ellátás.
 Kifinomult tanterv. Alapvető is-
 méltőtanítás. Nagy árnyas
 kert és játszótér. A tanulók
 lehetnek bennlakók és fel-
 kösztosok.

Hatóságilag engedélyezett
végeladásom
 e hónapban véget ér!
 Főraktáram augusztus 1-től
 IV., Szervita-tér, Ideiglenes áruházban
Fischer Emil porcelán és majolikagyáros
 Budapest, IV., Bécsi-utca 1.

! Virágkedvelőknek!
 20 különféle fajból álló sorozat a
 leghálásabb szobaszerényekből,
 virágosított vagy alapszerény-
 díszítéshez, választásunkban össze-
 állítva 3 és 6 koronákért; erőteljes
 növényeket cserep nélkül, teljes
 megelégedésre a legújabbban, után-
 vétellel, mint különlegességet szállít;
 Gróli uradalom kertkezelő-
 sége, Felsőseged, Somogy.

MAGYAROKN ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRÁZSLETE.
 Alapított 1847.
Brausweller János
 Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
 szab. chronomet. és műtárs. feltalálója
 a remontoir ingabúrákkal
 stb. stb.
 ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
 Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Ez az, a milén akarok:

Palma Kaucsuk Cipőcsanak

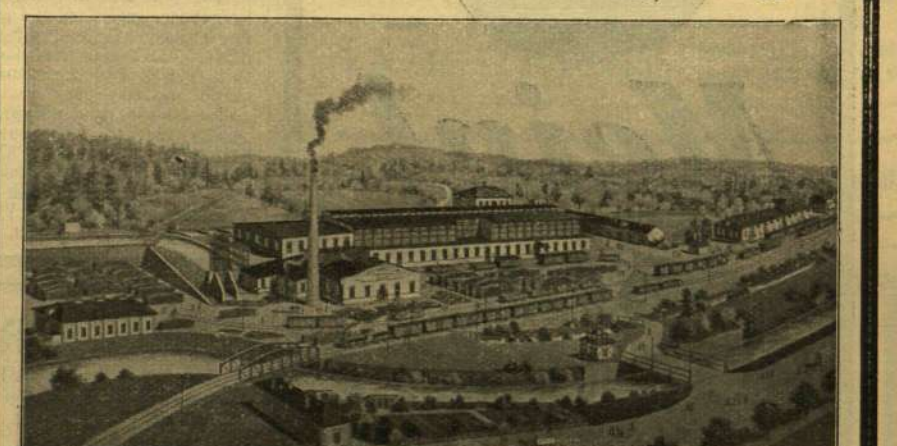
David Károly és Fia dobozgyára

Doboz-, papíráru- és szab. fémkapocs-gyár Budapesten

Faanyag- és lemezgyár Bikáson (Zólyom-megye)

Napi gyártás **500,000** doboz, — 150 lóerőre berendezett
 gép. — 500 munkás.

Szállít évente 200 vagon szürke, barna és fehér lemezt.
 500 lóerős gép vízire. 300 lóerős gőzgép. 200 munkás.

Sürgőnyezim: **GARTONAGE** Közp. iroda: Budapest, I., Mészáros-utca 58. Telefon: 41-48. szám.

Ha a cipészét kérdezni fogja,
 vajon melyik **gummisarok** a legjobb?
 nem mondhat mást, mint azt, hogy jó
 gummisarok csak egy létezik és ez az ::

O'Sullivan's
 gummisarok.

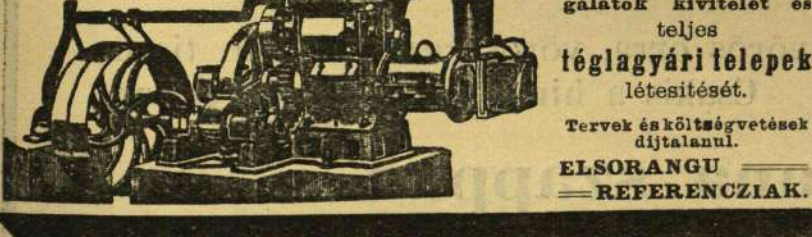
Miért kell a cipészétől kérdezni? Azért, mert
 a ki viseli, nem figyelni meg a gummisarok
 tartósságát, mint a cipész; ha ezentul figye-
 lemrel fogja kísérni, meg fog győződni arról,
 hogy O'SULLIVAN tartósságában, rugékon-
 yágában felülmul minden más gyártmányt.
 Azért figyeljen arra és követelje a cipészé-
 től, hogy csak O'SULLIVAN gummisarokkal
 szállítsa a cipőjét.

Kapható minden szakbavágó
 üzletben.

HIRSCH és FRANK
 Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntőde Részvénytársulat
 BUDAPEST, VI. KERÜLET, ARÉNA-UT 127. SZÁM.
 Kétfő osztály

téglagyári gépek.

GYART: falitégla és osorépsajtókat, téglagyártó és agyagmunkáló
 gépeket legújabb és legjobbban bevált szerkezetekben. :: ::

Elvállalja anyagvizs-
 gálatok kivitelét és
 teljes
 téglagyári telepek
 létesítését.
 Tervek és költségvetések
 díjtalanul.
ELSORANGU
 = REFERENCIÁK.

YVONNE de TREVILLE
 világhírű operatőresköny-
 nyilatkozata
 a Dr. Biró-féle
 Havasi
GYOPÁR-KRÉMRŐL.

1 vég 7 korona
 1 vég 10 korona
 1 vég 12 korona
 1 vég 15 korona
 1 vég 17 korona
 1 vég 18 korona
 1 vég 20 korona

MARGIT
 gyógyforrás — (Beregmegeye.)

A gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a
 légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó ha-
 tássú még akkor is, ha vérszék esete forog fenn.
 Magrendelhető: **ÉDESKUTY L.-nál** Budapesten
 és a forrás kezelőszéknél Munkácson.

AMPUTÁLT ÖN?

Akar elegáns, a célnak teljesen
 megfelelő **műlábat** vagy **mű-
 kezét**? Ez esetben szíveskedjék
 bizalommal a 30 év óta fenn-
 álló legjobb hírnévnek örvendő
KELETI J. Budapest ortho-
 pédi műintézetéhez fordulni. —
 Keleti műlábai és műkezei, járó
 és támpépei a legjobbak a vilá-
 gon! Elegáns, könnyű járás!
 Több évi jótállás! Kifogástalan
 technikával kivitel! Több ezer el-
 ismerő okmány hírneve orvosi-
 sáktól és betegektől! Morsókélt
 árak! Képes árjegyzéket ingyen
 és bérmentve küld: :: ::
 betegápolási ezükek gyára, :: ::
Bpest, IV. Koronaherceg- . 17.
 Alapított 1878. Telefon 13-76.

Racionális
homokértékesítéshez

szállítunk munkaképes
 gépeket és formákat,
 téglá-, urblock, tetőcserep-, esa-
 tozma- és alagcső-pek gyártására. Saját
 modern szerkezetek. Különlegességi gépgyár
Dr. Gaspary & Co.
 Markranstätt (Németország)
 228. számú brosúra ingyen.

Elsőrangú készítmények!

Dus választékban kaphatók a minőség-
 ért elvállalt teljes szavatosság mellett
 kényelmes havi lefizetésre.

Aufrecht és Goldschmied utóda Elek és Társa r.-t. Bpest, IV., Károly-körut 10.

SALIFIX

Miniszteri rendelet szerint a tiszta salicylsavat (üszkereskedésben már nem szabad árusítani! A Salifixet, ugy mint minden jó szert, már utánozzák hasonló nevek alatt.

Vigyázzunk tehát jól a „SALIFIX” névre, hogy el ne rontsuk gyümölcsünket holmi feimagasztalt vegyi kotyvalékkal.

a legrégebben bevált, legjobb és legkiadóbb ellen gyümölcszeknél. Kapható 1 gr. csomagokban á 10 fillér, minden élelmiszer-üzletben. Egy csomag elegendő 20 nagy üveg befőtthez.

Gyár raktár Magyarország részére csak viszonteladókknak: **Benedek János**

Budapest, VI. kerület, Eötvös-utca 33. szám. — Telefon 137—39. Vidéki képviselők mindenhol kerestetnek.

Gerő Ferencz-féle **INTERNÁTUS**
középiskolai
VII., Rózsa-utca 33. szám.
Folyó év augusztus hó 1-étől:
VI., Podmaniczky-utca 6. sz.
kereskedelmi akadémia, több főgimnázium és főreáliskola a közelben. Kitűnő ellátás, állandó tanári felügyelet, gondos nevelés, lelkiismeretes kerrepetálás. Nyelv- és zenetanítás. Prospektus díjtalan.

Margit-crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crème utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindenemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, szírtalan, vegytiszta készítmény, amely a kűtföldön általános feltűnést keltett. **Ára 1 K. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 kor. 20 fill.**

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszer-, illatszert- és droguia-üzletben.

Elsőrangú legrégibb országos hírv. Fennáll 1810. óta.
HALTENBERGER
ruhafestő és vegytisztító **KASSA**
Lelkiismeretes, gyors munka! Kiterjedt postaforgalom. Külön osztály gyászruhák festésére. Gallér-, kézelőtisztítás (naponta átlag 24.000 darab). :: :: :: **Tessék prospektust kérni.**
Postacím: Haltenberger Béla postafiókja, Kassa.

SORG NAGYSZÁLLODA
HÉVIZ, Keszthely mellett, Zala-m.
75 szára, nagyobb és kisebb, minden kényelemmel berendezett szobával, 5 percz alatt — a kénés 37-39 C° iszapfürdő, mely csusz, köszvény és anyagcsere bántalmaknál javallatik, — gyalog is elérhető, ahova kocsiközlekedés egész napon át fenntartatik. Kitűnő jó konyha, valódi hamisítatlan balaton-melléki borok, olcsó és előzékeny kiszolgálás. Jó lakások kaphatók. Bővebb felvilágosítással és tájékoztató prospektussal szívesen szolgál a tulajdonos Keszthely-Hévíz.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.) **SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.** BUDAPEST, JULIUS 23.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egész évre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévenként 1 koronával több. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val Kalföldi előfizetéseken a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

HAJMÁSKÉRI TÜZÉRTÉLEP.

A közös HADSEREG tüzérsége számára most avatták föl az új lövőtért a veszpréme gyei Hajmáskéren. A tüzérség egyik legnagyobb büszkeségét képezi a magyar-osztrák közös hadseregnek. Kiváló volt mindig, rendszerint jobb, mint más országok tüzérsége. Pedig nem régi a szervezete. A lőpor századok óta fel van már fedezve, az ágyukat régen használták már a háborúban, mikor Ausztriának még mindig nem volt rendes tüzérsége.

Shakespeare már Macbeth drámájában emliti az ágyűdörejt, de látnivaló, hogy ez anachronizmus, a minőt a brit szellem-óriás többit is elkövetett. Anachronizmus lenne akkor is, ha csakugyan Baco Roger találta volna fel elsőnek a lőport, mint a hogy az angol büszkélkedés hirdeti, mert hisz a historiai Macbeth legalább kétszáz esztendővel élt előbb, mint a nagynevű ferenczrendi tudós, s dokumentumok szólnak róla, hogy gyilkos ő felsége a XI-ik század első felében Rómában járt — alkalmasint a lelkiismeretén könnyíteni. Ellenben bizonyos, hogy a granadai mörök már

1323-ban ágyukkal ostromolták Báza várát. Ennek daczára a tüzérség mint önálló fegyvernem csak igen későn jelenik meg a hadviselésben. Különösen későn az osztrák hadseregben. Mikor először szervezik az állandó hadsereget, róla egészen megfelelkeznek. II. Károly és Mária Terézia idejében egymásután állítják fel a gyalogsági, a huszár- és vértesszereket, de a tüzérség szervezésére csak sokkal később kerül a sor. A mint azonban kiképzik az állandó hadsereg első tüzér-ezredét, azonnal kitűnik annak fölénye Európa többi hadseregének tüzérsége fölött. Eleinte majdnem ki-

Piros arcz, Piros orr, Piros kéz

sohasem volt divatban és minden nő és férfi igyekszik ezektől a csunya bőrbántalmaktól a szeplő és pattanással együtt megszabadulni a legrövidebb idő alatt. :: ::

8 nap teljesen elegendő, hogy vörös arca, vörös orra, vörös keze hófehér, tiszta és finom legyen. Csakis a híres bőrápoló szerekhez:

Diana krém-, Diana szappan-

hoz kell fordulni, akkor nem lesz többé piros orra, piros keze, piros arczbőre.

Több mint egy millió köszönő levél igazolja a fenti körülményt.

DIANA-PUDER

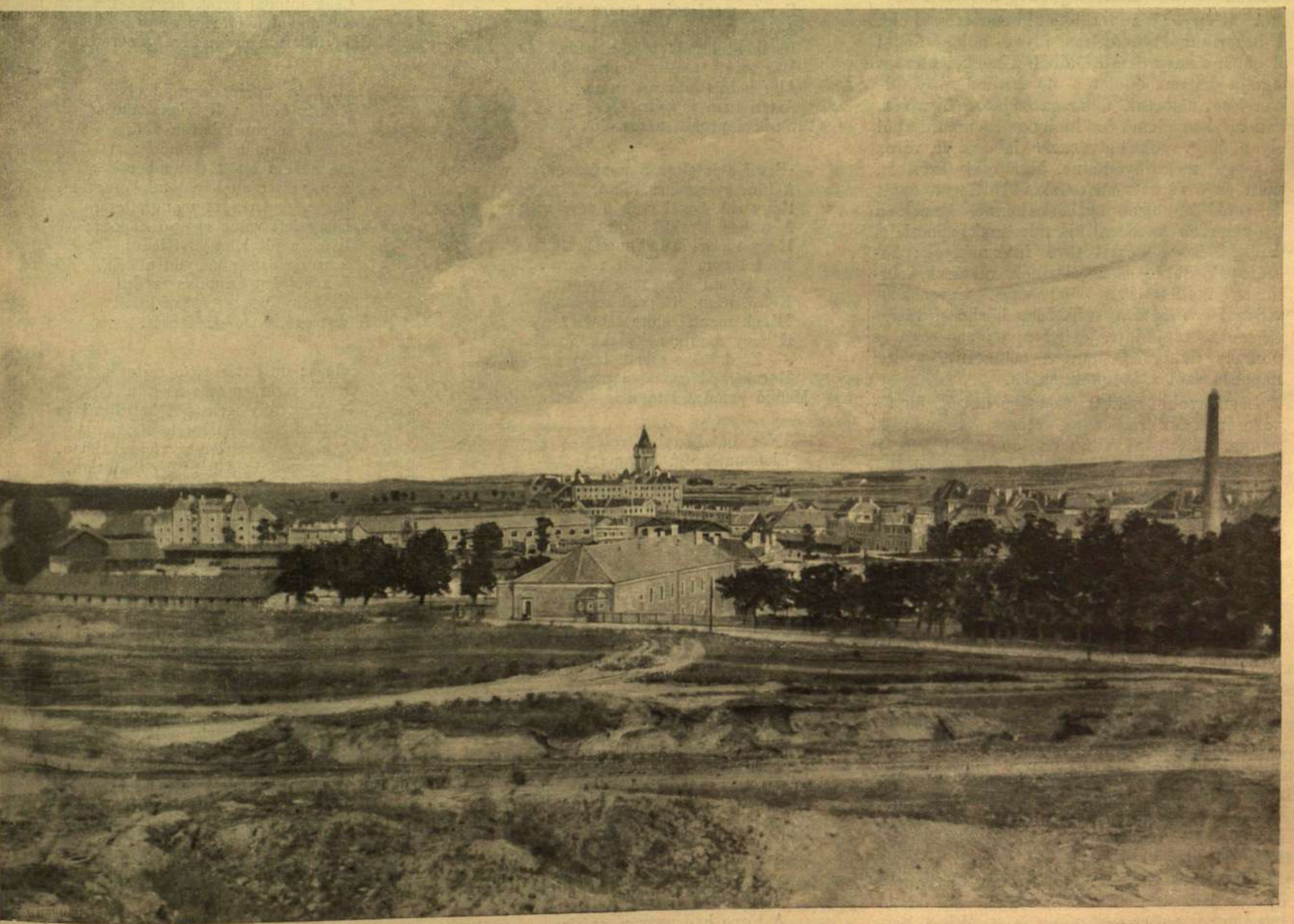
pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-szinű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

- Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
- Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
- Egy nagy darab Diana-szappan **1 kor. 50 fill.**
- Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsaszín, vagy sárga színben) **1 kor. 50 fill.**

Kapható egész Európában a gyógyszertárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópóstával utánvétellel eszközöltetik.)

A HAJMÁSKÉRI KATONAVÁROS LÁTKÉPE. — Balogh Rudolf félvétele.